

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ
GARANTATĂ DE STAT

**RAPORT DE ACTIVITATE
ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE
GARANTATE DE STAT**

1 ianuarie 2018 - 31 decembrie 2018

I. SUMAR

II. ACTIVITATEA ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT ÎN ANUL 2018

II.I. Activitatea Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat.

II.II. Activitatea Oficiilor teritoriale ale CNAJGS și persoanelor autorizate să acorde asistență juridică garantată de stat.

II.III Asigurarea calității serviciilor de asistență juridică garantată de stat.

III. OBIECTIVE STRATEGICE ȘI PLANUL DE ACȚIUNI PENTRU ANUL 2019

**RAPORT DE ACTIVITATE ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A ASISTENȚEI
JURIDICE GARANTATE DE STAT PENTRU ANUL 2018**

I. SUMAR

Asigurarea **accesului liber la justiție** constituie un principiu de bază al statului de drept și o condiție obligatorie ce rezultă din actele internaționale la care Republica Moldova este parte. La rândul ei, **asistența juridică efectivă** constituie un element de bază al accesului la justiție și statul are obligația de a garanta asistența juridică persoanelor care nu dispun de mijloace financiare suficiente pentru a plăti serviciile juridice.

Misiunea sistemului de asistență juridică garantată de stat este protejarea **dreptului la un proces echitabil**, stabilit de articolul 6 al *Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*, prin organizarea și acordarea asistenței juridice garantate de stat în vederea **diminuării impedimentelor economico-financiare** în realizarea accesului la justiție, asigurând **accesului liber și egal pentru toate persoanele la asistență juridică efectivă** în cadrul unui sistem cost-eficient, accesibil și nediscriminatoriu de asistență juridică.

Obligația de acordare a asistenței juridice calificate rezultă din mai multe acte internaționale:

- a) Declarația universală a drepturilor omului, din 10 decembrie 1948, art. 2, 7, 8, 10, 11;
- b) Pactul cu privire la drepturile civile și politice, în particular art. 2 și art. 14 (3 d);
- c) Convenția internațională cu privire la drepturile copilului, în particular art. 12, 37 (d), art.40 (2b);
- d) Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, în particular art. 6.3 (C) și jurisprudența Curții Europene pentru drepturile omului referitoare la articolele respective;
- e) Recomandările și rezoluțiile Comitetului de miniștri al Consiliului Europei referitoare la:
  - Asistența juridică gratuită în materie civilă, comercială și administrativă (No Rec(76)5);
  - Asistența juridică gratuită și consultanță (No Rec(78)8);
  - Măsurile de facilitare a accesului la justiție (No Rec(81)7);
  - Accesul efectiv la lege și justiție pentru persoane sărace (No Rec(93)1) și
  - Libertatea de a exercita profesia de avocat (No Rec (2000)21).
- f) Principiile și liniile directoare ale ONU privind accesul la asistența juridică garantată de stat în sistemele de justiție penală.

De asemenea, obligația de acordare a asistenței juridice calificate și efective și de consolidare a sistemului existent de acordare a asistenței juridice garantate de stat rezultă din art. 20 și art. 26 al Constituției Republicii Moldova, prevederile Codului de procedură penală, Codului contravențional, Codului de procedură civilă, *Legii nr. 198-XVI din 26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat* și alte acte normative. Angajamentul de a facilita accesul la justiție se reflectă și în documente de politici ce țin de drepturile omului și justiție la nivel național.

Pornind de la aceste deziderate, în vederea executării prevederilor *Legii nr. 198-XVI din 26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat*, pe parcursul anului 2018, au fost înregistrate **în total 60 230** de cazuri de beneficiere de asistență juridică garantată de stat, ceea ce constituie cu **5 092** cazuri mai puțin, decât în anul 2017, fiind înregistrată o descreștere de circa **7,8 %**.

Din numărul total de cazuri, **49 695 (82,5%)** au constituit cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate** și **10 535 (17,5%)** au constituit cazuri de acordare a asistenței juridice **primare**.

Din punct de vedere al repartizării volumului de asistență acordate între Oficiile teritoriale, cea mai mare pondere a volumului de asistență juridică acordată, de circa **62%**, tradițional a fost înregistrată la Oficiul teritorial Chișinău al CNAJGS. Aceasta este determinat de faptul că, acest Oficiu are cea mai mare jurisdicție teritorială.

După cum s-a menționat, în anul 2018 au fost înregistrate **49 695** cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate**. În comparație cu anul 2017, numărul de beneficiari este mai mic cu **4 778** de cazuri, adică cu circa **8,8 %**. Din acest număr de beneficiari **5 610 (11 %)** au fost **femei** și **44 085 (89 %)** au fost **bărbați**.

Din numărul total de cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate** în **3 509** cazuri a fost acordată asistența juridică de **urgență**. Asistența juridică de **urgență** este acordată indiferent de nivelul de venit al persoanei, în caz de reținere a acesteia în cadrul unei cauze penale sau contravenționale, inclusiv la examinarea mandatului de arest. Numărul de cazuri de acordare a asistenței juridice de urgență, în ultimii 3 ani, rămâne a fi unul constant.

În celelalte cazuri și anume în **46 186**, a fost acordată asistența juridică **ordinară** în cadrul dosarelor penale, contravenționale și civile, predominând în mare parte dosarele penale cu o cotă de circa **86%** din numărul total. Astfel, **39 903 (86 %)** au constituit cauze penale, **3546 (8 %)** cauze civile și **2737 (6 %)** cauze contravenționale .

Pentru acordarea **asistenței juridice calificate** au fost implicați **466 avocați** care acordă asistență juridică calificată garantată de stat, **dintre care 13 avocați publici; 35 avocați specializați** în cauzele cu implicarea copiilor; **13 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară, apatrizilor și solicitanților de apatrid; **9 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate persoanelor cu dezabilități mintale și **10 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate victimelor infracțiunilor.

Totodată, în anul 2018, **10 535** persoane au beneficiat de asistență juridică **primară** garantată de stat, ceea ce constituie cu **314** cazuri mai puțin, decât în anul 2017, fiind înregistrată o descreștere de circa **2,9 %**.

Asistența juridică primară a fost acordată prin intermediul a **44 de para-juriști și 13 avocați publici**. Astfel în **6 983** cazuri (66 %) asistența juridică primară a fost acordată de către para-juriști și în **3 552** cazuri (34 %) de către avocații publici.

Bugetul sistemului asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2018 a constituit **30 milioane** lei. Din volumul total al mijloacelor financiare alocate, circa **24,85 milioane** au fost destinate pentru plata onorariilor avocaților care acordă asistență juridică calificată garantată de stat și **1,3 milioane** lei pentru remunerarea para-juriștilor. În total, pentru remunerarea prestatorilor de servicii, în anul 2018 a fost alocată suma de **26,15 milioane** lei, ceea ce constituie **87 %** din bugetul total.

Suma nu diferă mult față de cea alocată în anul 2017, dar este mult mai mare decât bugetul din anul 2009, în care pentru achitarea onorariilor avocaților a fost alocat suma de 4,57 milioane lei.

În anul 2018 în cadrul sistemului au activat **33 de unități** de personal: 13 unități la OT Chișinău, 6 unități la OT Bălți, 4 unități la OT Cahul, 4 unități la OT Comrat și 6 unități în cadrul Aparatului administrativ al CNAJGS și cei 7 membri ai CNAJGS.

Pe parcursul anului 2018, Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat (CNAJGS) **s-a întrunit în 5 ședințe ordinare**, a adoptat **23 hotărâri și 1 dispoziție** întru asigurarea funcționalității sistemului de AJGS.

Activitatea sistemului în perioada anului 2018 a continuat să demonstreze o serie de **tendințe pozitive**:

- În ansamblu, **sistemul este funcțional**, regulile și procedurile de lucru sunt aprobate, aplicate și revizuite periodic. Este asigurat un nivel minim de resurse, care sunt valorificate cu un grad avansat de eficiență;
- **Cadrul normativ-juridic este în continuă perfecționare**. Atât cadrul legal primar, cât și cadrul normativ secundar, reflectat în regulamentele aprobate de Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat (*în continuare CNAJGS*) au fost revizuite și ajustate periodic, astfel încât acestea să fie actuale, clare, consecvente și fundamentate științific;
- **Nivelul de calificare profesională a angajaților din sistem este în creștere** ca efect al autoinstruirii, instruirii continue și schimbului de experiență;
- **Gradul de vizibilitate a sistemului a sporit**. Majoritatea factorilor de decizie și a solicitanților de asistență juridică garantată de stat cunosc schema de funcționare a sistemului de asistență juridică garantată de stat. Prin sporirea acțiunilor de mediatizare, sistemul devine tot mai cunoscut și potențialilor beneficiari de asistență juridică garantată de stat, în special pe cauzele

non-penale;

- **Spectrul de servicii de asistență juridică garantată de stat extins.** Începând cu 1

ianuarie 2012, sistemul de AJGS acoperă toate tipurile de cauze examinate în justiție, atât cauze penale, cât și cauze non penale. Asistența juridică garantată de stat poate fi accesată, atât de cetățenii Republicii Moldova, cât și de cetățenii străini și apatrizi în cauzele ce țin de competența autorităților și instanțelor judecătorești ale Republicii Moldova, inclusiv solicitanții de azil și refugiați. Din anul 2013 au fost extinse serviciile de

asistență juridică primară prin instituirea rețelei de para-juriști la nivel național și create premise pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat de către asociațiile obștești;

- **Volumul de asistență juridică acordată este într-o ușoară descreștere.** În anul 2018, numărul de beneficiari de asistență juridică calificată garantată de stat a fost mai mic decât în anul 2017, dar la nivelul volumului înregistrat în anul 2016;

- **Calitatea asistenței juridice garantate de stat rămâne a fi una din prioritățile de activitate ale CNAJGS.** Unul din principalele obiective fixate de către CNAJGS a fost eliminarea stereotipului precum că, avocatul „din oficiu” are mai mult prestație formală și nu acordă asistență juridică calitativă. S-a acordat atenție tuturor componentelor calității, inclusiv celei de accedere în sistem, elaborare de suport metodologic și standarde de calitate și instruire profesională continuă pentru prestatorii de asistență juridică garantată de stat în baza acestora. A fost instituit și implementat mecanismul de **monitorizare externă a calității** serviciilor prestate de către avocați. Astfel, în perioada octombrie-noiembrie a anului 2018 de către CNAJGS a fost organizat procesul de monitorizare externă a calității asistenței juridice garantate de stat acordate de către avocați. În total au fost monitorizați **51 avocați** ce acordă asistență juridică garantată de stat, fiind evaluate 1020 dosare în apărare. Astfel, din cei 51 de avocați activitatea cărora a fost monitorizată 31 avocați (61%) au fost apreciați cu calificativul **bine**, 9 avocați (18%) au obținut calificativul **foarte bine** și 11 avocați (21%) au fost apreciați cu calificativul **insuficient**.

- **Interesul actualilor și potențialilor parteneri ai CNAJGS pentru consolidarea capacității sistemului de asistență juridică garantată de stat este tot mai evident.**

Unele relații de colaborare au fost oficializate prin acorduri de colaborare, altele prin proiecte comune. În particular, datorită colaborării și suportului oferit de PNUD Moldova, UNHCR Moldova, UNICEF Moldova și Fundației Soros Moldova a fost posibilă atingerea obiectivelor de dezvoltare a sistemului de AJGS și implementarea acțiunilor strategice.

Cu toate acestea, se constată o serie de **constrângeri și deficiente**:

- **Cadru normativ-juridic și practici cotidiene ce necesită perfecționare continuă.** Există o serie de aspecte conceptuale, ce urmează a fi soluționate prin modificarea legislației ce vizează condițiile și procedura de acordare a asistenței juridice garantate de stat, pentru a elimina, pe de o parte, cazurile de abuz și de a facilita, pe de altă parte, accesarea sistemului de către anumite categorii defavorizate. În mod prioritar urmează a fi dezvoltat și implementat conceptul de „merit al cauzei”, precum și mecanismul de acordare a asistenței juridice parțial gratuite;
- **Sistemul de verificare a capacității de plată a solicitanților urmează a fi dezvoltat în continuare.** Mecanismul de testare a veniturilor nu a funcționat eficient din mai multe cauze, inclusiv: lipsa accesului efectiv la bazele de date (fiscale, asigurări sociale, cadastru, registru, etc.); lipsa unei informații actualizate la zi în aceste baze de date; nedeclararea veniturilor de către populație; imposibilitatea obținerii actelor doveditoare în termeni restrânși. Începând cu anul 2018, Oficiile teritoriale au obținut acces efectiv la unele baze de date, care le permit să verifice veniturile solicitanților. Lista acestor baze de date urmează a fi extinsă, iar mecanismul de accesare și prelucrare a informației urmează a fi perfecționat.
- **Mecanismul de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat** în cazurile prevăzute de lege urmează a fi perfecționat. În anul 2018 au fost înregistrate primele cazuri pentru a pune în aplicare acest mecanism, însă la moment sunt întâmpinate mari dificultăți în ceea ce privește identificarea cazurilor care impun recuperarea cheltuielilor, verificarea informațiilor privind veniturile beneficiarilor și motivarea deciziilor de recuperare a cheltuielilor și alte aspecte tehnice;
- **Volumul de lucru este în permanentă creștere** datorită extinderii tipurilor de asistență juridică garantată de stat, spectrului de servicii și prestatori, activității de mediatizare și scăderii capacității de plată a populației. Această creștere nu este mereu proporțională cu resursele umane, tehnice și financiare alocate sistemului, necesitând permanent adaptări de rigoare și alocare de suport și resurse suplimentare. Identificarea și alocarea resurselor financiare conform necesităților este crucială;
- **Revizuirea mărimii și modului de remunerare a prestatorilor de servicii de asistență juridică garantată de stat.** Majorarea remunerării pentru serviciile de acordare a asistenței juridice calificate garantate de stat prestate de către avocați, inclusiv avocații publici a constituit principalul obiectiv strategic necesar de atins în anul 2018. În special, s-a propus majorarea unității convenționale, în bază căreia se remunerează avocații pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat, de la 20 la 50 lei, în trei etape, procesul urmând a fi definitivat în anul 2021. Prima reușită în acest sens, poate fi considerată majorarea unității convenționale de la 20 la 30 lei. În acest sens, au fost alocate suplimentar 11861,6 mii lei, începând cu anul 2019. Această majorarea va deveni valabilă începând cu 1 martie 2019. Totodată, urmează a fi continuat procesul de majorare a unității convenționale și de

- ajustare a bugetului. De asemenea, urmează a fi revizuit și cuantumul remunerării avocaților publici și a para-juriștilor pentru serviciile de asistență juridică primară;
- **Calitatea serviciilor de asistență juridică garantată de stat.** Deși, au fost întreprinse măsuri care au vizat toate componentele calității, inclusiv cele de accedere în sistem, elaborare de suport metodologic și standarde de calitate, instruire profesională continuă pentru prestatorii de asistență juridică garantată de stat în baza acestora, nu putem afirma cu certitudine că obiectivul a fost atins întru totul. Urmează a fi continuată activitatea de elaborare a standardelor de calitate pentru avocații care acordă asistența juridică calificată garantată de stat și instruirea continuă a avocaților în baza acestor standarde. În anul 2018, CNAJGS a instituționalizat mecanismul de monitorizare externă a calității asistenței juridice acordate de către avocați. Datele colectate ne duc la concluzia că, în mare parte beneficiarii sistemului de asistență juridică garantată de stat beneficiază de o asistență juridică calitativă din partea avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat. Astfel, **18 %** din avocații monitorizați au obținut calificativul **foarte bine**, **61 %** au fost apreciați cu calificativul **bine**, ci doar 21 % din avocați au luat calificativul **insuficient**. CNAJGS urmează să identifice care sunt factorii ce au condiționat rezultatele insuficiente și să întreprindă măsuri pentru înlăturarea acestora. De asemenea, procesul de monitorizare externă a calității urmează a fi continuat an de an, astfel încât să devină un element indispensabil al sistemului de acordare a AJGS. Totodată, CNAJGS împreună cu Uniunea Avocaților urmează să depună eforturi comune pentru promovarea rolului activ al apărătorului, în mod special la faza de urmărire penală, rol care, în ultimul timp, se încearcă a fi diminuat, atât la nivel de cadru legal, cât și la nivel practic;
  - **Sistemul de acordare a asistenței juridice primare garantată de stat prin intermediul rețelei de para-juriști urmează a fi consolidat și dezvoltat.** Numărul de para-juriști în anul 2018 a ajuns la cifra de 52 de unități cu o perspectivă de creștere anuală continuă. Însă, nu contează doar numărul para-juriștilor, ci mai sunt o serie de aspecte importante care urmează a fi clarificate pentru dezvoltarea rețelei de para-juriști, precum: definitivarea procesului de recunoaștere a profesiei de para-jurist; revizuirea mecanismului de admitere în profesie, de instruire inițială și continuă a para-juriștilor; revizuirea mecanismului de contractare și remunerare. Pentru a avea o viziune mai clară despre necesitățile de abilitare juridică a populației și pentru a facilita procesul de planificare bugetară este necesară elaborarea unei metodologii de evaluare a necesității de acordare a asistenței juridice primare pentru o anumită localitate;
  - **Parteneriate ale Oficiilor teritoriale și ale CNAJGS ce urmează a fi consolidate.** Deși, colaborarea CNAJGS cu diferiți actori ai sistemului de justiție (Consiliul Superior al Magistraturii, instanțele de judecată, Uniunea Avocaților, Ministerul Justiției, Procuratura, MAI, organele de urmărire penală, Avocatul poporului ș.a.) s-a îmbunătățit, totuși nu există încă o colaborare orientată sinergic spre respectul drepturilor omului în general, și a dreptului la apărare în special, în sistemul de justiție al RM. Rezultatele activității fiecăreia din aceste instituții se prezintă în indicatori diferiți Sistemului de justiție, de acuzare și apărare, este axat pe autosuficiență funcțională și acordă o atenție sumară la insistența Oficiilor teritoriale de a promova interesele justițiabililor. Reprezentanții acuzării, care anterior confruntau problema asigurării formale cu apărător, sunt interesați, la fel ca și mulți dintre judecători, doar în soluționarea părții organizatorice, nu și a dimensiunii calitative. O comunicare mai intensă, la nivel central și local este necesară, mai ales că metodele și procedeele de lucru în sistemul de acordare a

asistenței juridice garantate de stat sunt în permanentă dezvoltare, ceea ce presupune o mediatizare și informare permanentă a modalității de funcționare.

Depășirea acestor deficiențe și provocări necesită și ***intervenția altor autorități publice***, cât și a partenerilor de dezvoltare ai CNAJGS.

În continuare, prezentul raport de activitate cuprinde informații referitor la:

II. Activitatea în sistemul de acordare a AJGS în anul 2018;

III. Obiective strategice și planul de acțiuni pentru anul 2019.

II. ACTIVITATEA ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT ÎN ANUL 2018

II.I ACTIVITATEA CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT.

Misiunea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat, în baza Legii cu privire la AJGS nr. 198-XVI din 26.07.2007, este protejarea dreptului la un proces echitabil, stabilit de articolul 6 al *Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale*, inclusiv asigurarea accesului liber și egal pentru toate persoanele la asistență juridică, prin organizarea și acordarea asistenței juridice garantate de stat, precum și diminuarea impedimentelor economico-financiare în realizarea accesului la justiție.

CNAJGS își exercită atribuțiile în baza Legii nr. 198-XVI din 26 iulie 2007 și a Regulamentului, aprobat prin ordinul Ministrului Justiției nr. 18 din 24.01.2008 (MO nr. 21-24/49 din 01.02.2008).

Conform Legii cu privire la AJGS, CNAJGS se convoacă în ședințe ordinare o dată în trimestru. În virtutea spectrului de subiecte discutate, pe parcursul anului **2018**, CNAJGS s-a întrunit în **5 ședințe ordinare** și a adoptat **23 hotărâri**. Hotărârile CNAJGS pot fi accesate pe site-ul oficial www.cnajgs.md, la rubrica „Cadrul normativ”, „Hotărârile CNAJGS”.

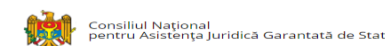
Totodată, întru realizarea obiectivelor și acțiunilor prevăzute în planul său de activitate, CNAJGS **a întreprins multiple măsuri**, în vederea realizării mai multor obiective strategice, cele mai importante fiind:

1. Obiectivul strategic: **consolidarea capacității CNAJGS și a Oficiilor sale teritoriale de organizare și administrare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat:**
  - Analiza rapoartelor trimestriale și anuale de activitate a Oficiilor teritoriale și a datelor statistice colectate;
  - Monitorizarea activității Oficiilor teritoriale ale CNAJGS și acordarea de suport instituțional;
  - Revizuirea schemei de încadrare și remunerare a personalului Oficiile teritoriale și Aparatului administrativ al CNAJGS;
  - Elaborarea, aprobarea și prezentarea raportului de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2018;
  - Elaborarea planului de activitate de implementare a Strategiei CNAJGS pentru anul 2019.
  - Optimizarea performanței sistemului de evidență automatizată a datelor statistice.

Pentru a facilita accesul la datele statistice , dar și procesarea solicitărilor de AJGS, sistemul de evidență automatizată a datelor statistice a fost optimizat în continuare.

La moment, sistemul este accesibil, atât pentru specialiștii din cadrul Oficiilor teritoriale, cât și pentru avocați și para-juriști, precum și pentru publicului larg. Oricine este interesat referitor la AJGS acordată, poate vizualiza informația statistică care îl interesează online. Este suficient accesarea link-ului: <http://statistica.cnajgs.md> ca mai apoi în baza unor criterii prestabilite de utilizator, specificate în cerere, în dependență de segmentul selectat poate fi vizualizată informația.

Baza de date este complexă și permite selectiv, și detaliat, accesul imediat, la orice tip de statistică cu privire la serviciile de asistență juridică calificată garantată de stat, acordată.

Statistica CNAJGS

Specificare cerere

General

Perioada de la 2016 | Ian | 31 | până la 2017 | Ian | 31

Localitatea Republica Moldova

Solicitare asistență

Tipul asistenței Etapa procesuală Temeiul desemnării

Baza legală

Articol / Aliniat / Litera /

Solicitant

Organul solicitant

Sistemul permite

generarea automată a deciziilor, colectarea și sistematizarea automată, pe criteriile prestabilite a datelor statistice necesare dezvoltării sistemului de AJGS, în același timp duce la optimizarea schimbului de date dintre OT ale CNAJGS, facilitează munca angajaților, constituind o bază de date centralizată a activității OT ale CNAJGS.

De asemenea, în anul 2018 sistemul de evidență automatizată a datelor statistice a fost dezvoltat prin crearea de module noi în ceea ce privește activitatea avocaților (**cabinetul avocatului**), precum și un modul nou de evidență a activității para-juriștilor (**cabinetul para-juristului**).

- Revizuirea cadrului normativ ce vizează domeniul asistenței juridice garantate de stat și promovarea modificărilor

Principala intervenție a CNAJGS a fost făcută prin **Hotărârea nr. 23 din 27 decembrie 2018** cu privire la modificarea punctului 3 din *Regulamentul cu privire la*

mărimea și modul de remunerare a avocaților pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat, fiind majorat cuantumul unității convenționale, în baza căreia sunt remunerați avocații care acordă asistență juridică garantată de stat, de **la 20 la 30 de lei**.

Aceste modificări vor intra în vigoare la 1 martie 2019 și vor avea drept impact creșterea cu **50%** a onorariilor plătite avocaților.

- Elaborarea propunerilor de buget și estimărilor pentru sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2019;
- Identificarea unor surse adiționale pentru asistența juridică garantată de stat;
- Implementarea, dezvoltarea și îmbunătățirea mecanismului de acces la bazele de date pentru verificarea capacității de plată a solicitanților de asistență juridică garantată de stat;

Urmare a acordurilor încheiate pe parcursul anului 2018 între Oficiile teritoriale ale CNAJGS și Agenția de Guvernare Electronică, care deține datele platformei MCONNECT, la moment pot fi acesate următoarele baze de date:

- Registrul IFS,
- Registrul CNAS,
- Registrul de evidență a populației.

- Implementarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat.

În anul 2018, pentru prima dată a fost pus în aplicare mecanismul de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat în cazurile prevăzute de lege. Astfel, de către Oficiul teritorial Bălți au fost emise 70 decizii privind recuperarea cheltuielilor de la beneficiarii de asistență juridică garantată de stat, fiind restituită suma de 8820 lei. De către Oficiul teritorial Comrat au fost emise 4 decizii și recuperați în total 1910 lei. De către Oficiul teritorial Chișinău au fost inițiate 3 proceduri de recuperare a cheltuielilor.

2. Obiectivul: **diversificarea spectrului de servicii de asistență juridică garantată de stat:**

- Consolidarea și dezvoltarea rețelei de para-juriști în localitățile rurale și urbane.

În anul 2018 numărul de unități de para-juriști a fost extins la **52**. Din cele 10 unități noi alocate, 8 au fost repartizate Oficiilor teritoriale Comrat și Cahul, având drept scop extinderea rețelei în regiunea de sud a țării, în mod special în UA Găgăuzia. Din păcate, în această regiune nu au putut fi identificați numărul necesar de candidați, la finele anului existând un număr mare de unități vacante.

Necătfînd la aceasta, constatăm o tendință pozitivă de extindere anuală a rețelei. În 2014 numărul para-juriștilor a fost de 20 unități, ulterior în 2015 a ajuns la 32, în anul 2016 și 2017 - 42 de unități, iar în anul 2018 a ajuns la cota de **52 unități**.

În anul 2018 a fost definitivat procesul de recunoaștere a profesiei de para-jurist, această activitate fiind introdusă în nomenclatorul profesiilor.

O altă mare reușită în consolidarea și dezvoltarea rețelei de para-juriști în anul 2018 a constituit lansarea activității

Asociației Naționale a Para-juriștilor din Moldova (ANPM). ANPM este o organizație neguvernamentală a para-juriștilor din Moldova, care urmărește abilitarea oamenilor cu cunoștințe juridice de bază în mod confidențial prin rețeaua de para-juriști comunitari competenți, într-un cadru legislativ clar, predictibil și orientat pe interesele și dezvoltarea oamenilor.

**ASOCIAȚIA NAȚIONALĂ
A PARA-JURIȘTILOR DIN MOLDOVA**

ANPM și-a propus obiective, precum: consolidarea cunoștințelor juridice și de dezvoltare personală a para-juriștilor comunitari, membri ai Asociației, creșterea nivelului de abilitare juridică a comunităților acoperite de membrii Asociației și a nivelului de înțelegere a rolului para-juriștilor de către APL, precum și îmbunătățirea raporturilor cu autoritățile naționale relevante și donatorii externi.

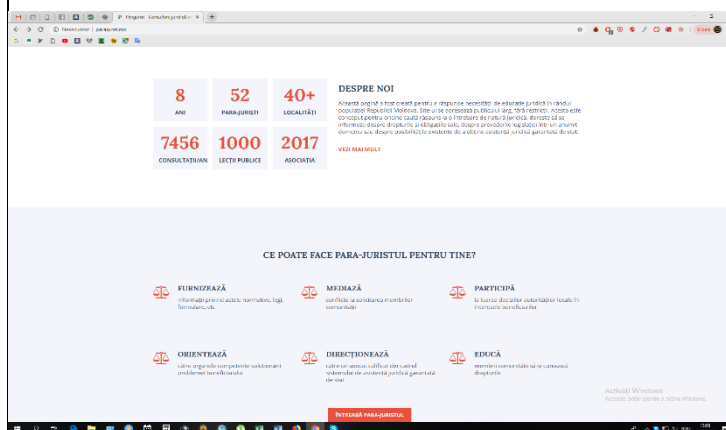
- Dezvoltarea și susținerea platformei on-line de asistență juridică primară (parajurist.md).

Această pagină a fost creată pentru a răspunde necesității de educație juridică în rândul populației Republicii Moldova. Site-ul se adresează publicului larg, fără restricții și gratuit.

Acest portal a fost conceput pentru oricine, care caută răspuns la o întrebare de natură juridică, dorește să se informeze despre drepturile și obligațiile sale, despre prevederile legislației într-un anumit domeniu sau despre posibilitățile existente de a obține asistență

juridică garantată de stat. Scopul acestei platforme web este de a reacționa prompt la necesitățile juridice ale populației indiferent de nivelul veniturilor beneficiarilor. Serviciile sunt prestate gratuit, atât prin intermediul acestui portal, cât și prin consultațiile în persoană la biroul în care para-juristul își desfășoară activitatea în comunitate.

echipa de para-juriști este conectată la platformă pentru a oferi primul ajutor juridic.

Portalul vine în ajutorul cetățenilor Republicii Moldova cu o bibliotecă media, în care aceștia pot obține informații privind cele mai frecvente întrebări și răspunsuri juridice din varii domenii de interes, precum și noutățile juridice lunare. Toată

- Menținerea și dezvoltarea parteneriatelor de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești specializate.

În anul 2018 CNAJGS a continuat parteneriatul cu asociațiile obștești: **Centrul de Drept al Avocaților, Centrul de Drept al Femeilor, Centrul de Asistență Juridică pentru Persoane cu Dezabilități, Clinica Juridică Universitară Bălți.**

În baza acestor colaborări, are loc acordarea asistenței juridice primare și calificate, inclusiv, prin referirea unor cazuri către sistemul de AJGS și invers, fiind instituit un sistem de referire reciprocă a solicitanților de asistență juridică.

- Identificarea și testare noilor metode de acordare a asistenței juridice primare, inclusiv prin intermediul unei rețele de para-juriști specializați.

3. Obiectivul: **îmbunătățirea calității serviciilor de asistență juridică garantată de stat:**

- Elaborarea ghidurilor metodologice și aprobarea standardelor de calitate pentru avocații care acordă asistența juridică garantată de stat pentru anumite tipuri de cauze.

Pe parcursul anului 2018, cu suportul PNUD Moldova, au fost elaborate Standardele de calitate ale activității avocaților care acordă AJGS persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale, Instrumentele de monitorizare externă și Curriculum de instruire continuă a avocaților în baza acestor standarde. Întregul set de acte elaborate urmează a fi propus CNAJGS pentru aprobare.

- Instruirea și asistența metodică continuă a persoanelor autorizate să acorde asistență juridică garantată de stat: avocați și parajuriști;
- Actualizarea listelor avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat, inclusiv a celor specializați;
- Efectuarea vizitelor în teritoriu și realizarea întrunirilor cu partenerii CNAJGS și ai Oficiilor teritoriale, realizarea întâlnirilor tematice cu Uniunea Avocaților dedicate asigurării calității asistenței juridice garantate de stat, susținerea Uniunii Avocaților în procesul de monitorizare a respectării standardelor profesionale de activitate de către avocați;
- Analiza notelor informative privind deficiențele în sistemul de justiție a Republicii Moldova ce au tangență cu dreptul la apărare prezentate de către avocații publici;
- Expedierea notelor informative partenerilor CNAJGS și ai Oficiilor teritoriale referitor la situația actuală în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
- Monitorizarea trimestrială și evaluarea simestrială a calității serviciilor de asistență juridică primară garantată de stat acordată de para-juriști;
- Monitorizarea internă a calității serviciilor de asistență juridică calificată garantată de stat acordată de către avocați;
- Monitorizarea **externă** a calității serviciilor de asistență juridică calificată garantată de stat acordată de către avocați.

4. Obiectivul: **asigurarea transparenței de funcționare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat și a accesului de informație cu caracter juridic și consolidarea parteneriatelor:**

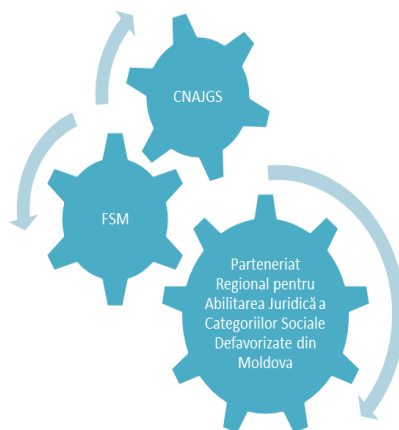
- Plasarea informației relevante pe pagina web a CNAJGS;
- Informare a publicului cu privire la asistența juridică garantată de stat și modul de accesare a acesteia;
- Dezvoltarea și consolidarea parteneriatelor.

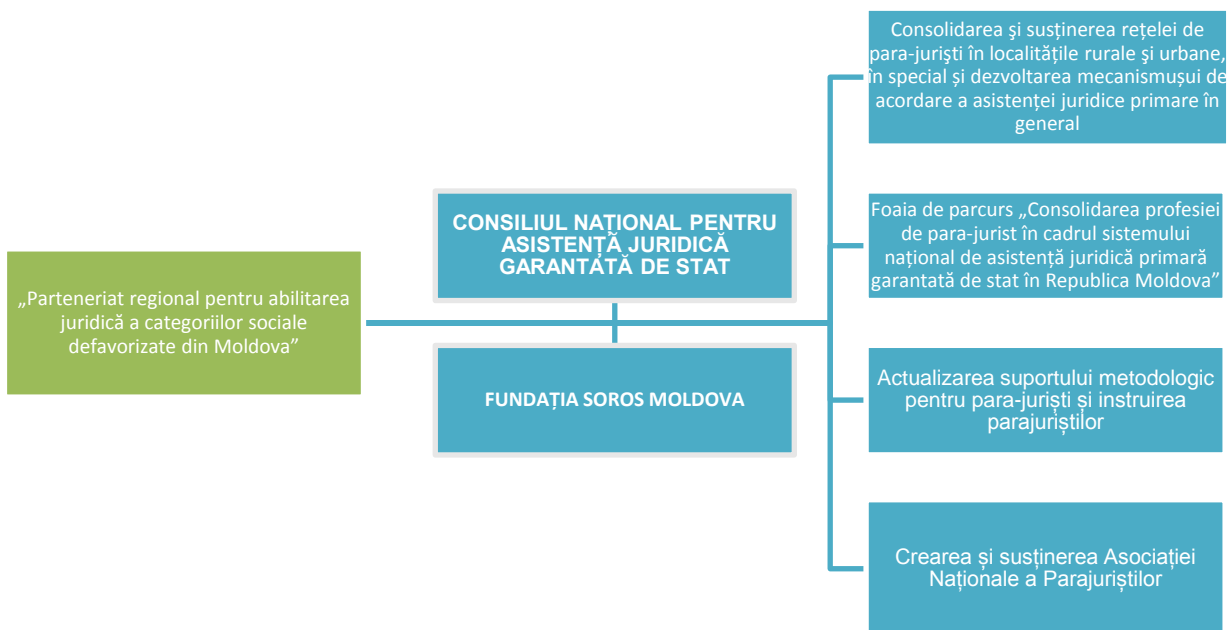
Pentru asigurarea funcționalității sistemului de AJGS, în vederea acordării asistenței juridice efective, îmbunătățirea calității serviciilor de asistență juridică acordate și instituirea noilor mecanisme de acordare a AJGS, CNAJGS a colaborat cu autoritățile din cadrul sistemului de justiție (Uniunea Avocaților, Institutul Național al Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, instanțele de judecată, Procuratura Generală, Inspectoratul General al Poliției ș.a.) și cele ale administrației publice centrale (Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne,) și locale. În acest context, pe parcursul anului 2018, CNAJGS a adresat autorităților menționate mai multe demersuri, note informative etc. Colaborarea CNAJGS cu diferiți actori ai sistemului de justiție este una bună, se încearcă a stabili o comunicare mai intensă, la nivel central și local, mai ales că metodele și procedeele de lucru în sistemul de acordare a AJGS sunt în permanentă dezvoltare, ceea ce presupune o mediatizare și informare permanentă a modalității de funcționare.

De asemenea, pe parcursul anului 2018 a continuat colaborarea cu **Fundația „Soros Moldova”**, în contextul proiectului *„Parteneriat regional pentru abilitarea juridică a categoriilor sociale defavorizate din Moldova”*. Unul dintre obiectivele de bază a proiectului a fost extinderea accesului la justiție și asistență juridică primară către grupurile sociale cele mai vulnerabile. Proiectul *„Parteneriat regional pentru abilitarea juridică a categoriilor sociale defavorizate din Moldova”* a avut o contribuție substanțială la dezvoltarea rețelei de para-juriști din Moldova și susținerea Asociației Naționale a Parajuriștilor din Moldova (ANPM).

Totodată, în cadrul proiectului a fost elaborată și foaia de parcurs *„Consolidarea profesiei de para-jurist în cadrul sistemului național de asistență juridică primară garantată de stat în Republica Moldova”*. Foaia de parcurs analizează măsura în care actualul sistem de asistență juridică primară garantată de stat răspunde necesităților de abilitare juridică a populației, inclusiv a categoriilor sociale defavorizate. Documentul a identificat domeniile de intervenție în vederea îmbunătățirii sistemului de acordare a serviciilor juridice primare prin intermediul rețelei para-juriștilor și pașii concreți pentru consolidarea statutului de para-jurist.

Anul 2018 a fost un an aniversar pentru sistemul de AJGS din Moldova. Cu suportul partenerilor a fost posibilă găzduirea la Chișinău a conferinței regionale: **Forumul Internațional Moldova – Macedonia cu tematica: Asistența Juridică Garantată de Stat și Abilitarea Juridică a Populației, organizat cu prilejul aniversării a 10 ani de activitate a sistemului de Asistență Juridică Garantată de Stat din Republica Moldova.**

Forumul a fost organizat de Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, în parteneriat cu **Fundația Soros-Moldova** și **Fundația pentru o Societate Deschisă din Macedonia**. Evenimentul s-a desfășura în perioada **16-17 octombrie 2018** la Chișinău.

În cadrul celor două zile ale forumului, a avut loc prezentarea modelului de asistență juridică garantată de stat din Republica Moldova, totalizarea rezultatelor obținute și lecțiilor învățate urmare a 10 ani de activitate a sistemului.

Totodată, de către invitații speciali din străinătate au fost prezentate și modelele de facilitare a accesului la justiție și abilitarea juridică a populației din Macedonia, Lituania, Ucraina, Sierra Leone, Nepal, Mongolia ș.a. La eveniment au fost invitați reprezentanți ai autorităților publice și organizațiilor neguvernamentale naționale și din străinătate, reprezentanți ai organizațiilor internaționale.

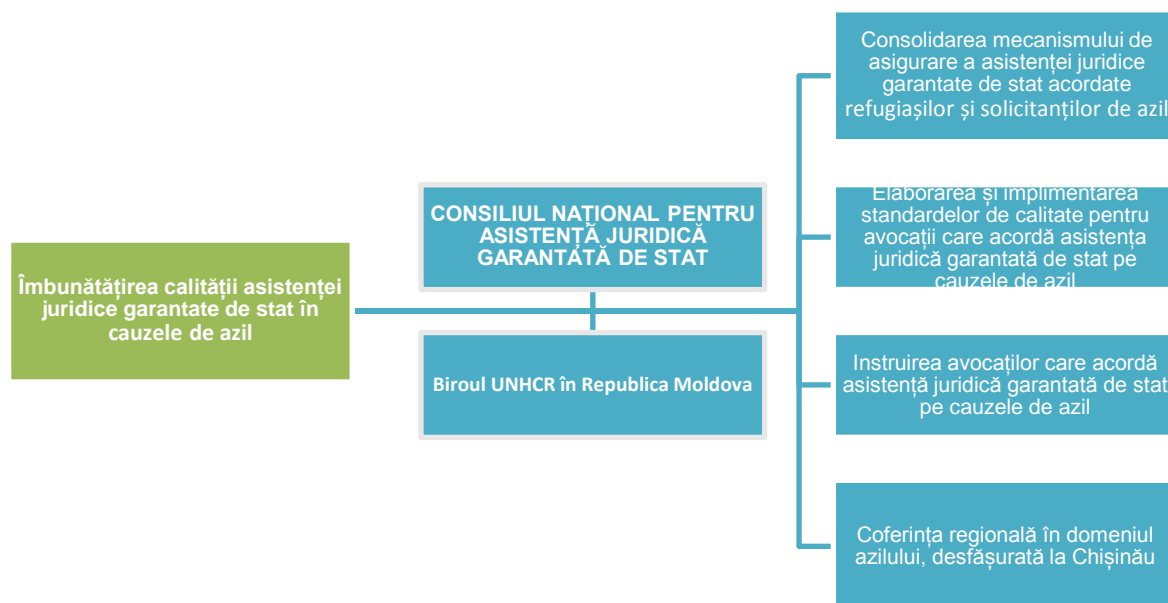

În anul 2018 a fost prelungit Acordul de colaborare în vederea oferirii consilierii și prestării serviciilor juridice pentru solicitanții de azil, beneficiarii unei forme de protecție umanitară, solicitanții statutului de apatrid, apatrizii, cetățenii străini, inclusiv străinii în privința cărora a fost dispusă luarea în custodie publică, semnat de Biroul Migrație și Azil,

Consiliul Național Pentru Asistența Juridică Garantată de Stat și Asociația obștească Centrul de Drept al Avocaților, parteneriat susținut de **Biroul UNHCR în Republica Moldova**.

Acordul are drept scop stabilirea unui mecanism de asistență juridică eficientă, precum și contribuirea la sporirea capacității instituționale și profesionale a părților. Acordul reprezintă o deschidere în vederea edificării unui parteneriat stabil dintre stat și societatea civilă pentru asigurarea respectării drepturilor străinilor pe teritoriul Republicii Moldova. În cadrul acestui parteneriat a fost posibilă elaborarea standardelor de calitate pentru avocații care acordă asistență juridică garantată de stat pe cauzele de azil și elaborarea unui Ghid metodologic, cu aceeași tematică. Setul de standarde elaborat urmează a fi propus spre aprobare CNAJGS.

În anul 2018 CNAJGS a inițiat un nou parteneriat cu **Asociația Obștească „Uniunea pentru Prevenirea HIV și Reducerea Riscurilor din Moldova” (UORN)**. Astfel, pe parcursul anului 2018, UORN cu suportul Fundației Soros-Moldova și în parteneriat cu CNAJGS, a dezvoltat și consolidat o rețea de **parajuriști specializați** din mediul reprezentanților comunităților vulnerabile, în vederea sporirii accesului la asistență juridică primară pentru restul membrilor comunităților. Această activitate a fost realizată în cadrul proiectului „Abilitarea juridică a comunităților vulnerabile prin susținerea activității rețelei de parajuriști specializați în Republica Moldova”.

În cadrul acestui proiect, UORN în parteneriat cu CNAJGS, Asociația Obștească "Promo-LEX", Asociația Națională a Parajuriștilor din Moldova, a depus efort la îmbunătățirea accesului la servicii de asistență juridică specializată pentru grupurile vulnerabile specifice: persoane care trăiesc cu HIV/SIDA, utilizatorii de droguri, lucrătorii sexului comercial, etc. Serviciile para-juriștilor specializați au fost realizate după modelul aprobat de CNAJGS, ajustând modelul la necesitățile specifice acestor grupuri vulnerabile. Astfel, pornind în cadrul instruirii inițiale la începutul anului 2018 cu **25 parajuriști specializați**

s-a reușit a menține pe parcurs activitatea a 15 specialiști, care își desfășoară curent activitatea conform rigorilor CNAJGS.

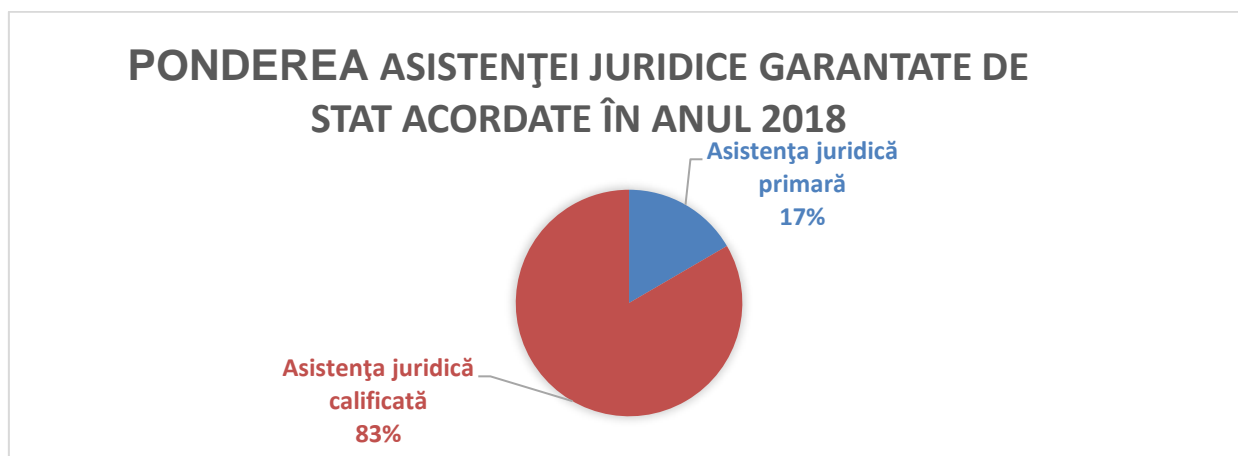
II.II ACTIVITATEA OFICIILOR TERITORIALE ALE CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT ȘI PERSOANELOR AUTORIZATE SĂ ACORDE SERVICII DE AJGS.

Oficiile teritoriale ale CNAJGS își exercită atribuțiile în baza *Legii nr.198-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la AJGS* și a [Regulamentului funcționării OT ale CNAJGS](#) aprobat prin Hotărârea CNAJGS nr. 15 din 30 iulie 2008 (Monitorul Oficial nr. 160-161 art. nr. 463 din 22 august 2008). Fiecare Oficiu teritorial este condus de un coordonator, având angajați câte un contabil și mai mulți consultanți.

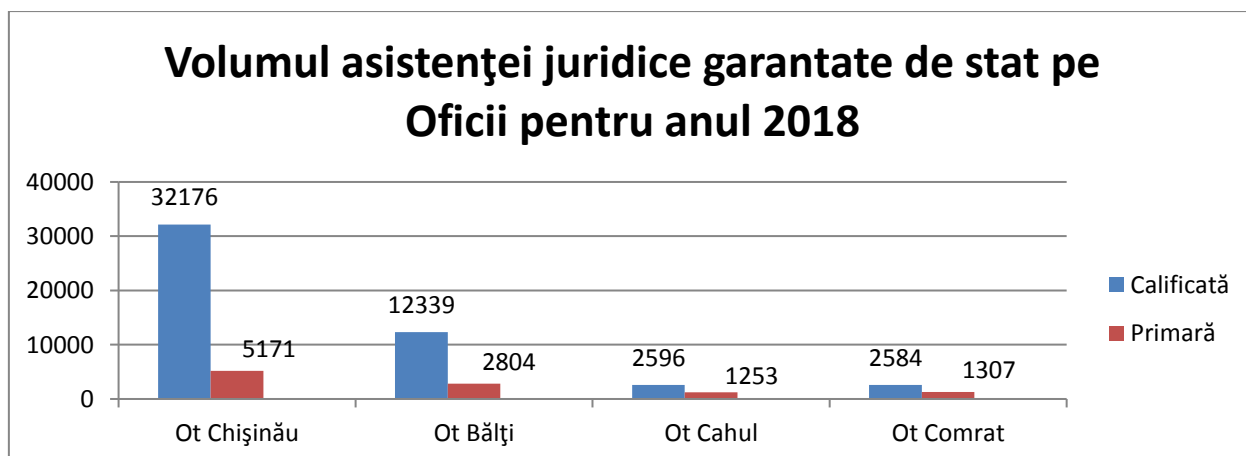
II.II.I Date generale privind volumul de asistență juridică garantată de stat.

Pe parcursul anului 2018, au fost înregistrate **în total 60 230** de cazuri de beneficiere de asistență juridică garantată de stat.

Din numărul total de cazuri **49 695 (83%)** au constituit de cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate** și **10 535 (17%)** au constituit cazuri de acordare a asistenței juridice **primare**.

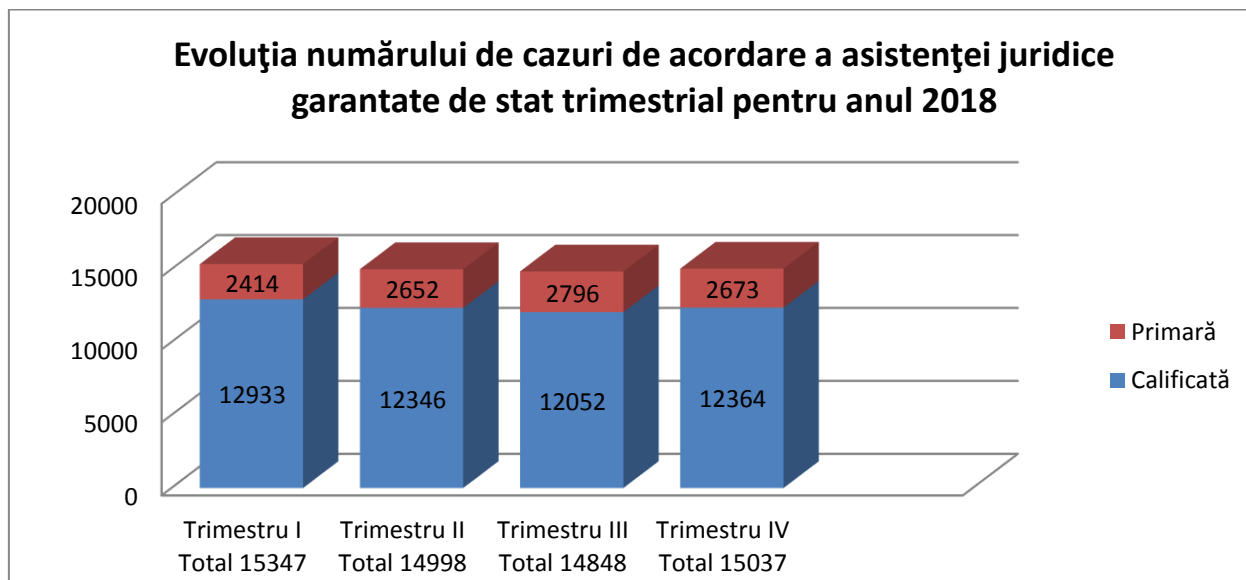

Din punct de vedere al repartizării volumului de asistență acordate între Oficiile teritoriale, înregistrăm o pondere diversificată:

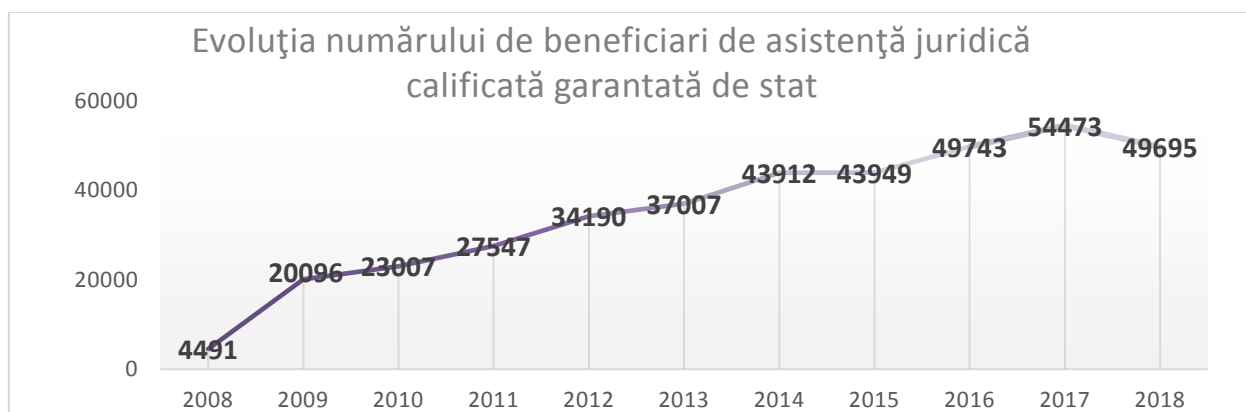
Cea mai mare pondere a volumului de asistență juridică acordată, de circa **62%**, tradițional a fost înregistrată la Oficiul teritorial Chișinău al CNAJGS. Aceasta este determinat de faptul că, acest Oficiu are cea mai mare jurisdicție teritorială.

Din punct de vedere al timpului, asistența juridică garantată de stat a fost înregistrată constant în cele 4 trimestre ale anului 2018:

II.II.II Volumul asistenței juridice calificate acordate.

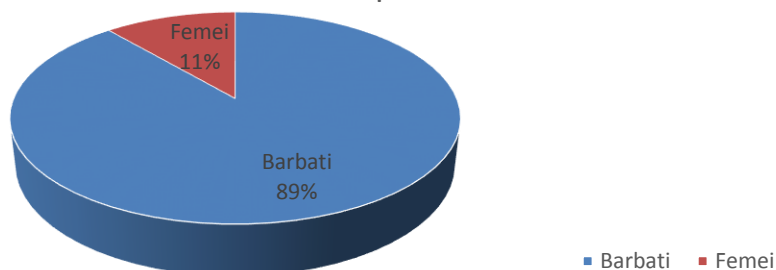
În anul 2018 au fost înregistrate **49 695** cazuri de acordare a asistenței juridice **calificate** ceea ce constituie **83%** din volumul total de asistență. În comparație cu anul 2017, numărul de beneficiari este mai mic cu **4 778** de cazuri, adică cu circa **8,8 %**.

Constatăm că, numărul de beneficiari de asistență juridică **calificată** garantată de stat a crescut în raport cu cazurile din anul 2009, numărul de beneficiari este mai mare cu aproximativ **147%**¹.

¹ La prezentarea graduală a volumului de lucru nu a fost luat în calcul situația pentru anul 2008, deoarece activitatea sistemului a început în septembrie 2008, fiind reflectată activitatea pentru lunile septembrie - decembrie 2008.

Ponderea beneficiarilor de asistență juridică calificată după sex

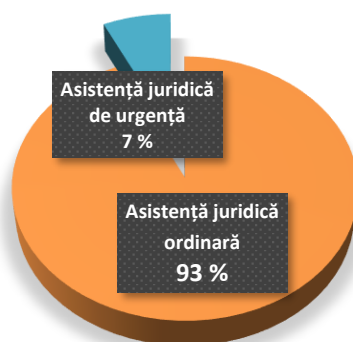
În anul 2018, **44 085** (89 %) din beneficiarii de asistență juridică calificată sunt **bărbați**, iar **5 610** (11 %) sunt **femei**.

Ponderea beneficiarilor de asistență juridică calificată după vârstă

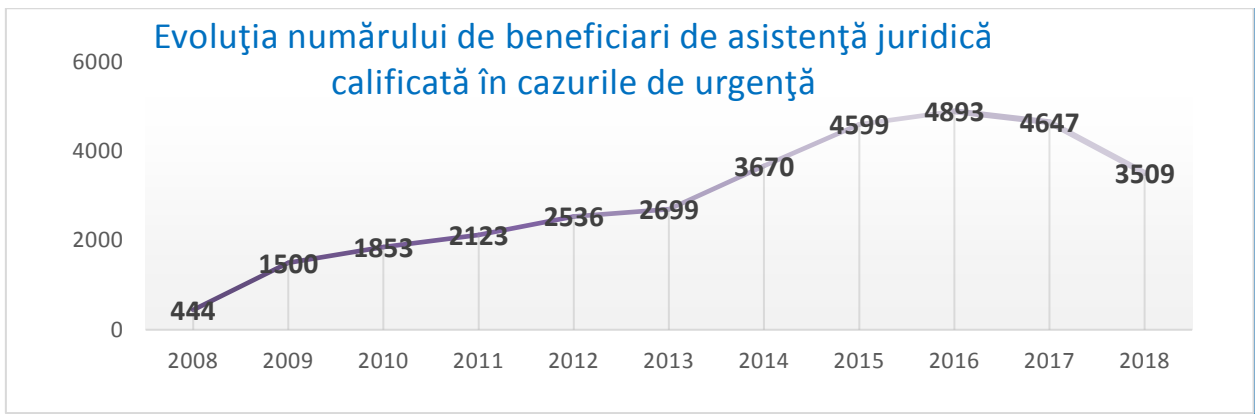

Din numărul total de beneficiari de asistență juridică calificată **47 057** (95 %) sunt **adulti** și **2 638** (5 %) sunt **minori**.

Ponderea beneficiarilor de asistență juridică de urgență

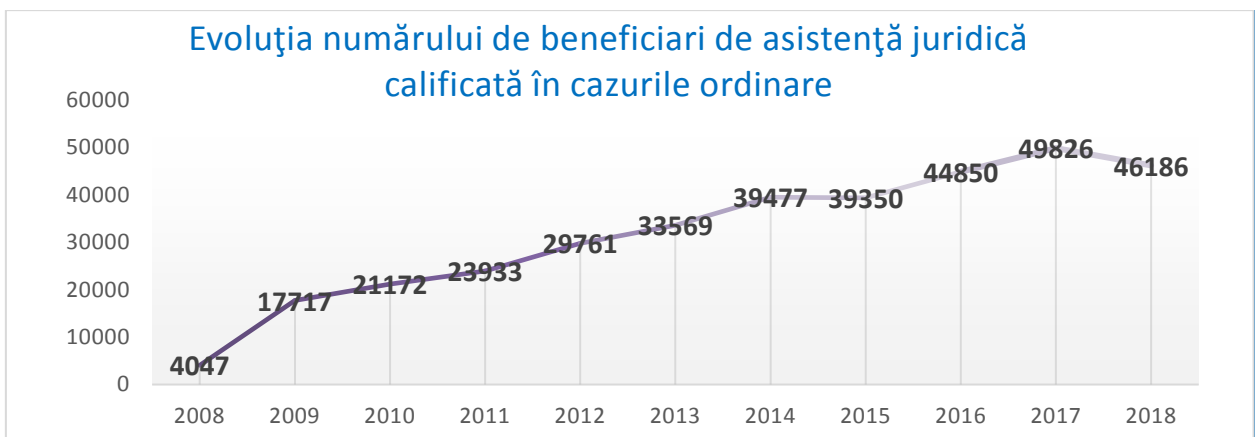

Din numărul total de cazuri de acordare a asistenței juridice calificate în **3 509** cazuri a fost acordată asistența juridică de **urgență**, ceea ce constituie **7 %** din volumul total de asistență juridică calificată. Asistența juridică de **urgență** este acordată indiferent de nivelul de venit al persoanei, în caz de reținere a acesteia în cadrul unei cauze penale sau contravenționale, inclusiv la examinarea mandatului de arest.

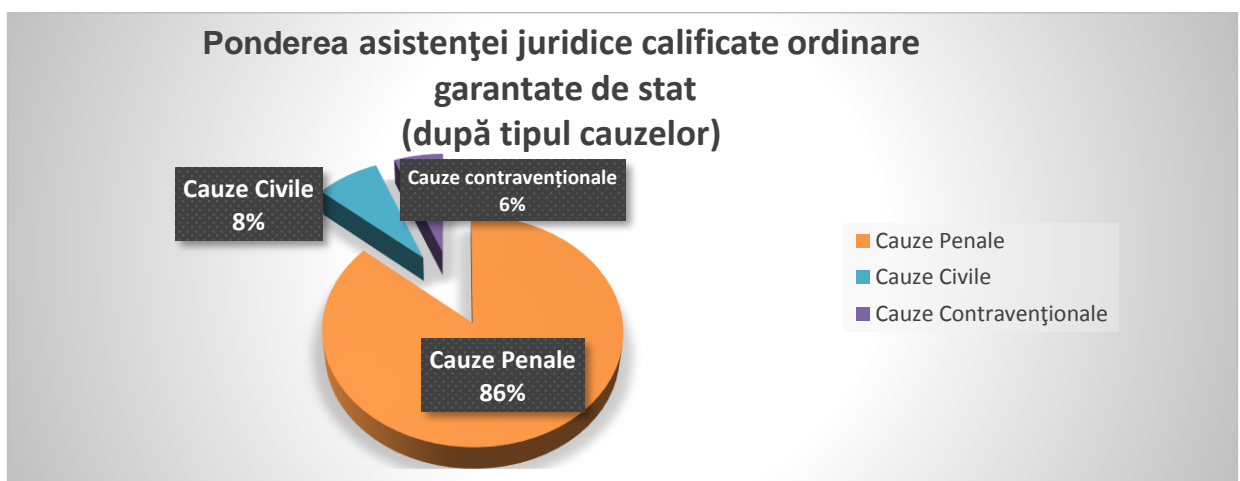

Numărul de cazuri de acordare a asistenței juridice de urgență în anul 2018 a fost cu 1 138 cazuri mai puțin, decât în anul 2017, revenind la cifrele înregistrate în anul 2014.

În celelalte cazuri și anume în **46 186**, a fost acordată asistența juridică **ordinară** în cadrul cauzelor penale, contravenționale și civile.

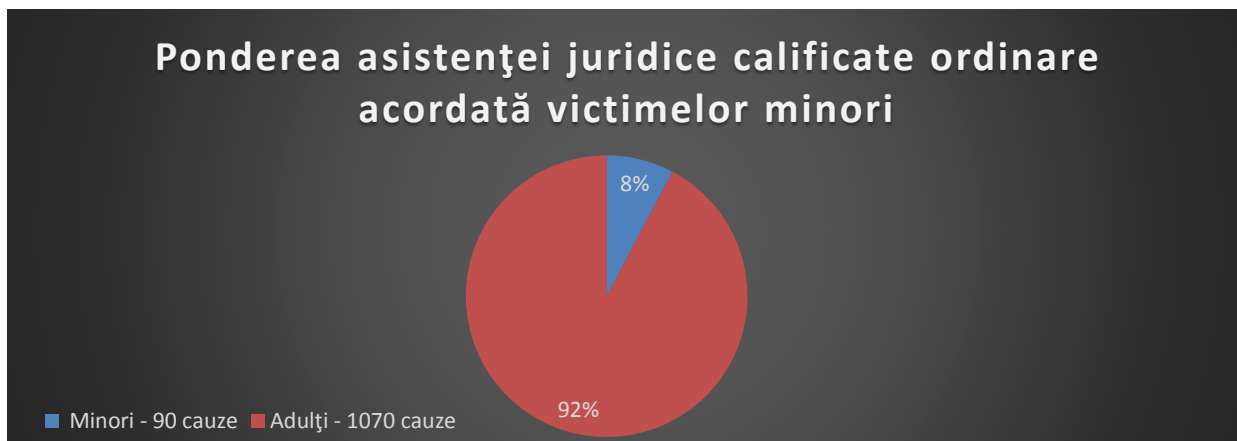
Totodată, din punct de vedere al tipurilor de cauze, în cadrul cărora a fost acordată asistența juridică calificată **ordinară**, tradițional, au predominat cauzele penale:

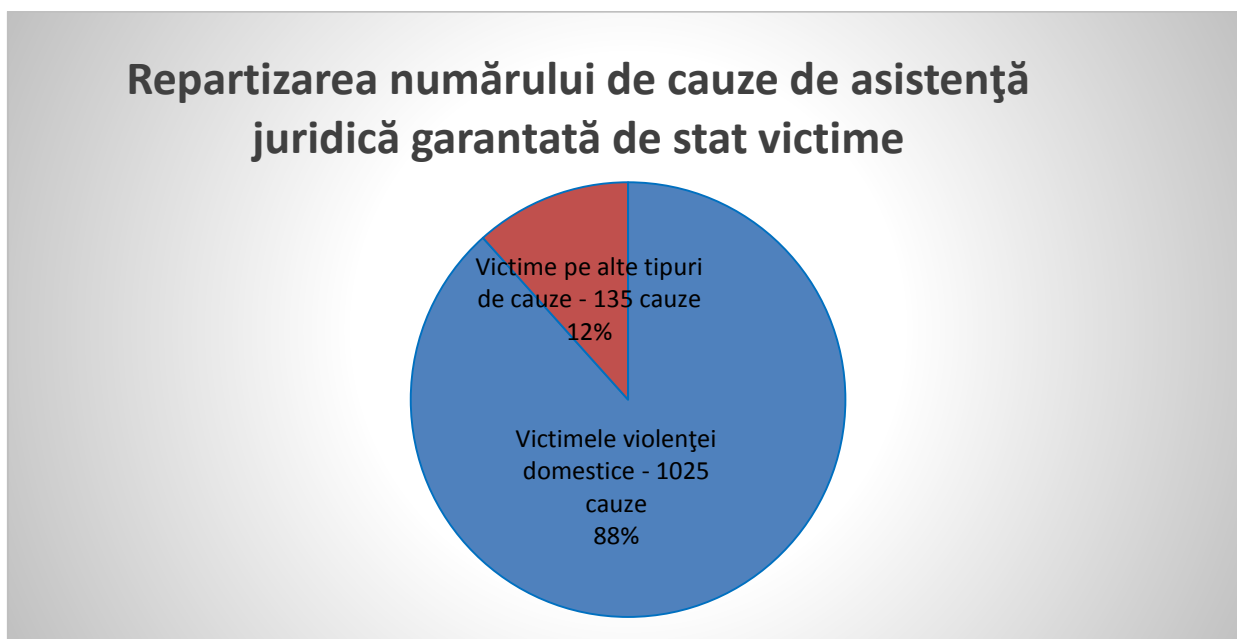
În perioada raportată, a fost acordată asistență juridică calificată ordinară în **46 186** cauze, dintre care **39 903** (86 %) au constituit cauze **penale**, **3 546** (8 %) cauze **civile** și **2 737** (6 %) cauze **contravenționale**.

Din numărul total de cazuri de acordare a asistenței juridice calificate ordinare, în **1160** cazuri beneficiarii au avut statut de **victimă**, ceea ce constituie circa **2,5 %** din volumul total:

Din numărul total de **1160** cazuri de asistență juridică garantată de stat acordată victimelor, în **90** de cauze beneficiari au fost **minori**.

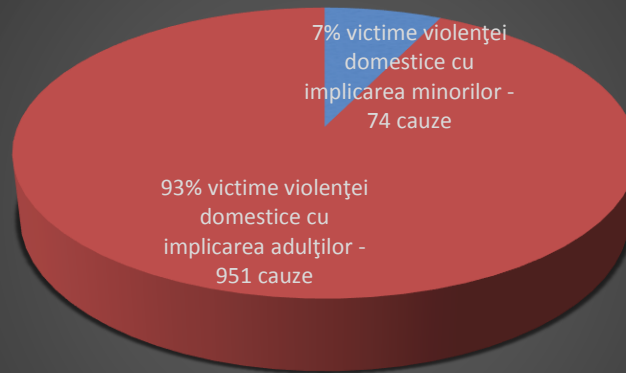

Din numărul total de cauze (1160) de asistență juridică garantată de stat acordată victimelor, în **1025** cauze au fost beneficiari victimele violenței domestice, inclusiv copii.

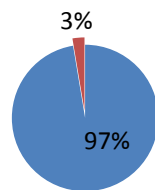
Din totalul numărului de victime ale violenței domestice (1025 cauze), în 74 cauze au beneficiat minorii.

Ponderea victimelor violenței domestice

Din totalul numărului de victime ale violenței domestice (1025 cauze), în 998 cauze a fost eliberată ordonanța de protecție.

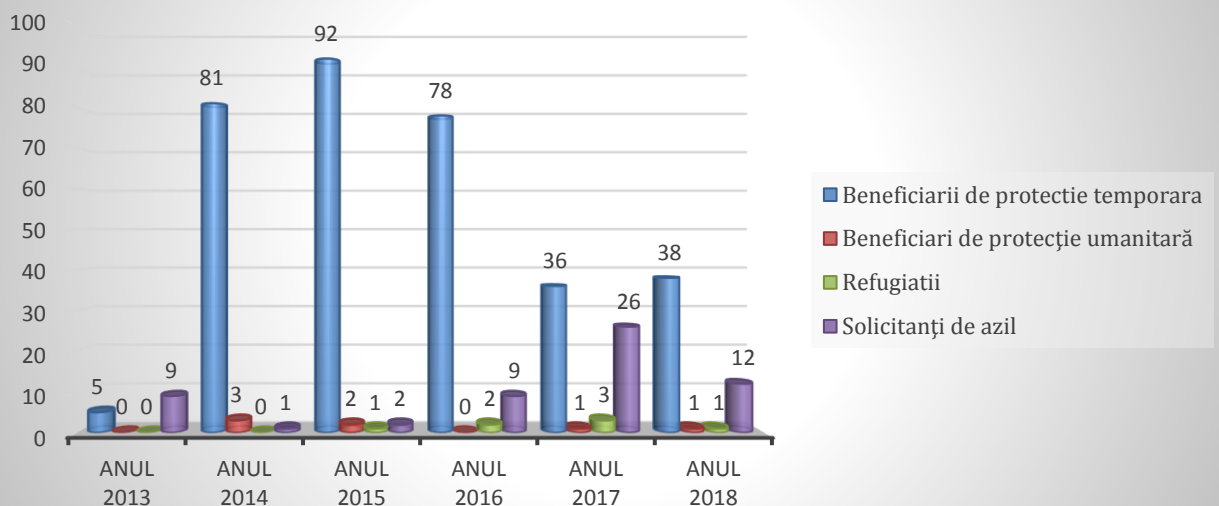
Cauze violența domestică cu eliberarea ordonanței de protecție

- Victime - cauze cu eliberarea ordonanței de protecție
- Victime - cauze fără eliberarea ordonanței de protecție
-

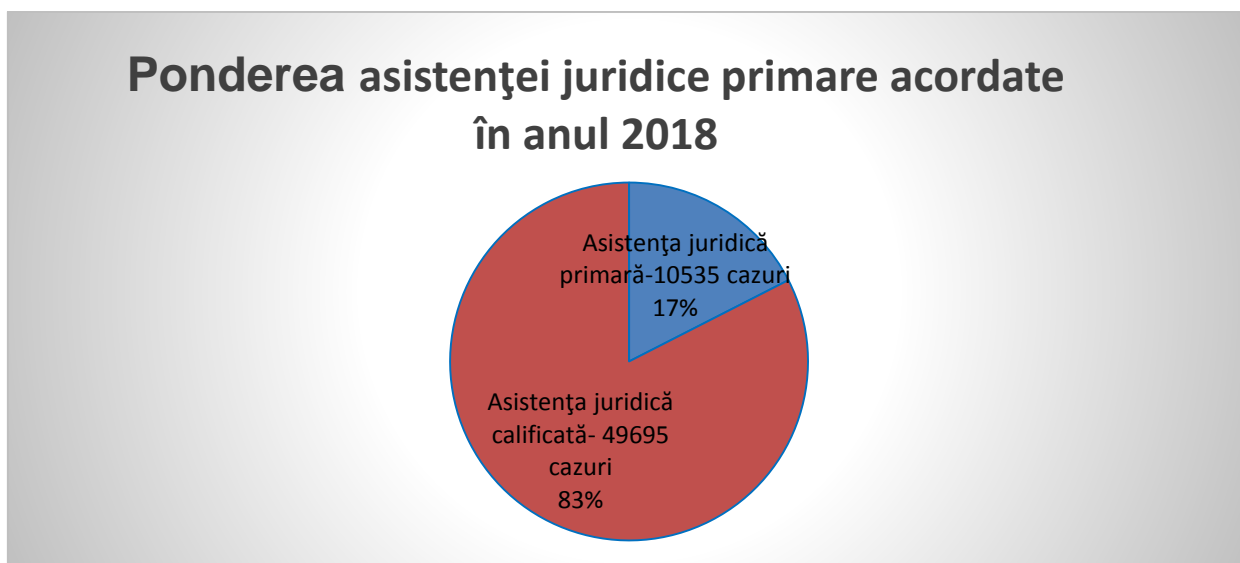
În anul 2018 au fost înregistrate **52** cazuri de acordare a asistenței juridice calificate pe cauze de azil:

Evoluția numărului de beneficiari pe cauze de azil

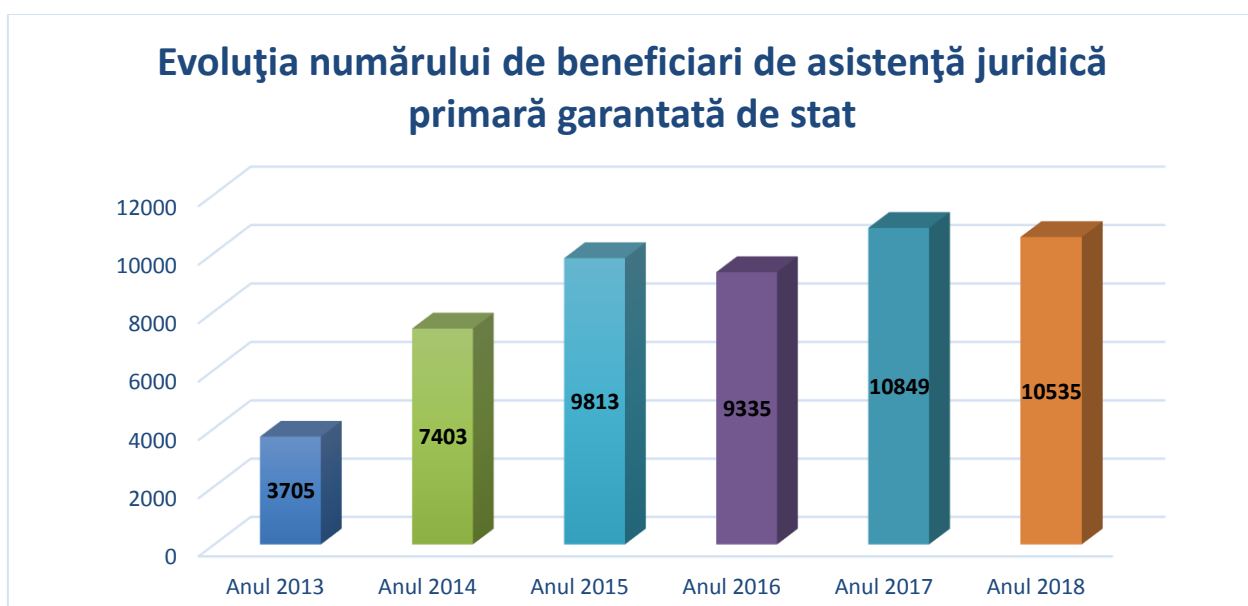

II.II.III. Volumul asistenței juridice primare acordate.

În anul 2018, **10 535** persoane au beneficiat de asistență juridică **primară** garantată de stat, ceea ce constituie circa **17%** din volumul total de asistență livrată:

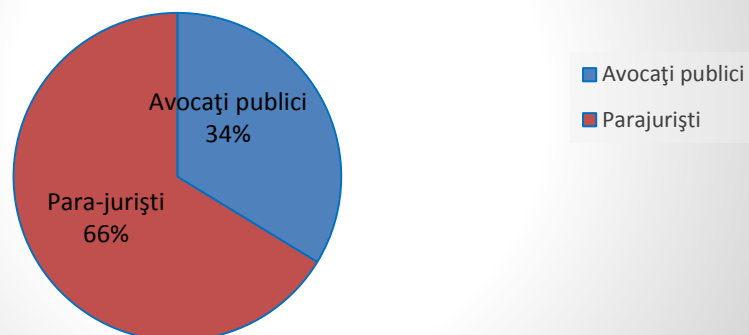
În anul 2018, **10 535** persoane au beneficiat de asistență juridică **primară** garantată de stat, ceea ce constituie cu **314** cazuri mai puțin, decât în anul 2017, fiind înregistrată o descreștere de circa **2,9 %**.

Asistența juridică primară a fost acordată prin intermediul a 44 de para-juriști activi și 13 avocați publici. Astfel în **6 983** cazuri (66 %) asistența juridică primară a fost acordată de către para-juriști și în **3 552** cazuri (34 %) de către avocații publici.

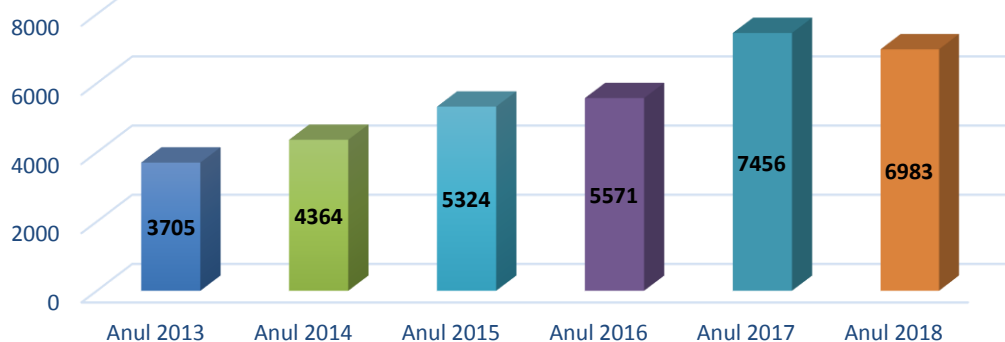

Ponderea asistenței juridice primare garantate de stat acordată

Rețeaua de para-juriști constituie în continuare principala sursă de livrare a asistenței juridice primare în localitățile rurale și urbane, altele decât cele de reședință ale oficiilor teritoriale.

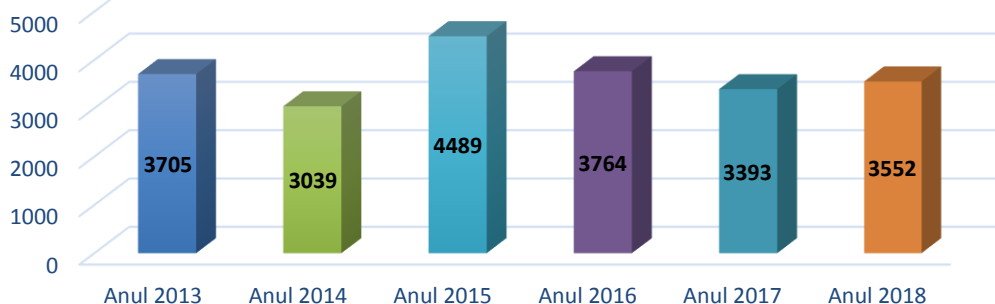
Evoluția volumului de asistență juridică primară garantată de stat livrată prin intermediul para-juriștilor

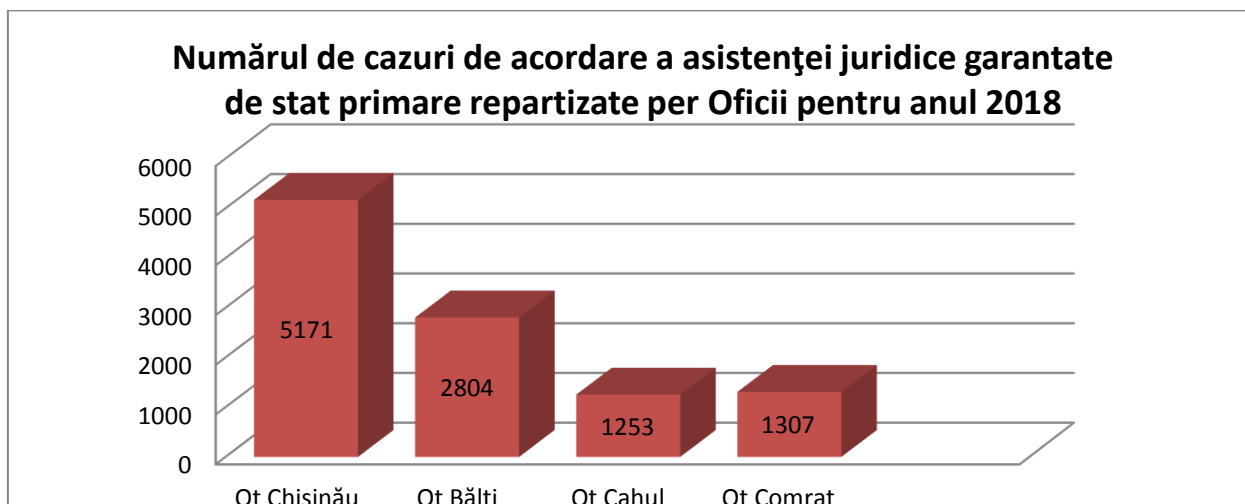
Acest volum de asistență juridică primară a fost livrat de 44 para-juriști activi, care activează în peste 50 de localități rurale și urbane.

Dar, și rețeaua de avocați publici contribuie substanțial, an de an, la volumul total de asistență juridică primară livrată, în special în localitățile de reședință ale oficiilor teritoriale:

Evoluția volumului de asistență juridică primară garantată de stat livrată de avocații publici

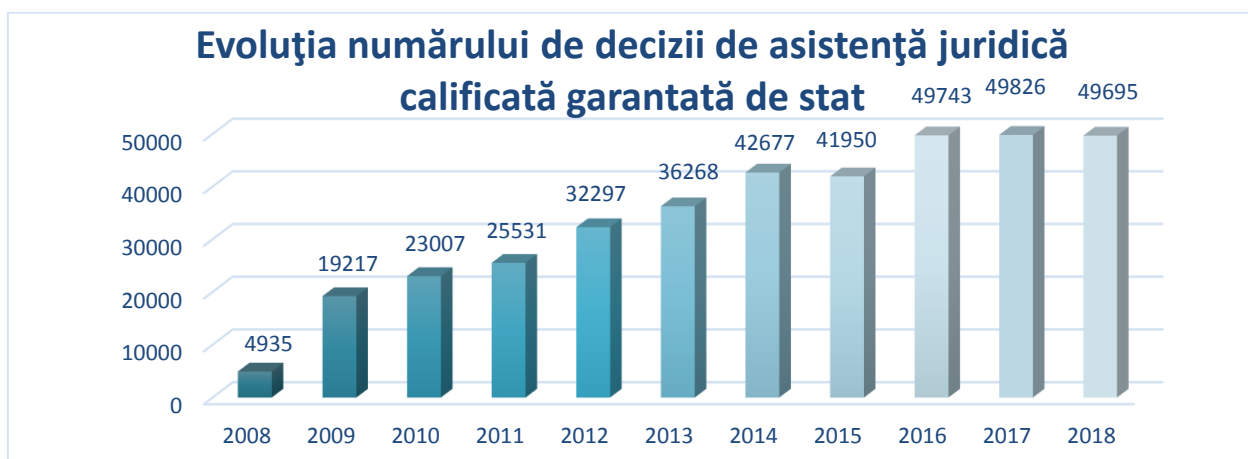
Repartizarea volumului de asistență juridică primară între Oficiile teritoriale ale CNAJGS a avut loc, după cum urmează:

Sumând beneficiarii de asistență juridică **calificată** și asistență juridică **primară**, constatăm că **numărul total de beneficiari de AJGS în anul 2018 a constituit 60 230**.

II.II.IV Volumul de lucru al Oficiilor teritoriale ale CNAJGS.

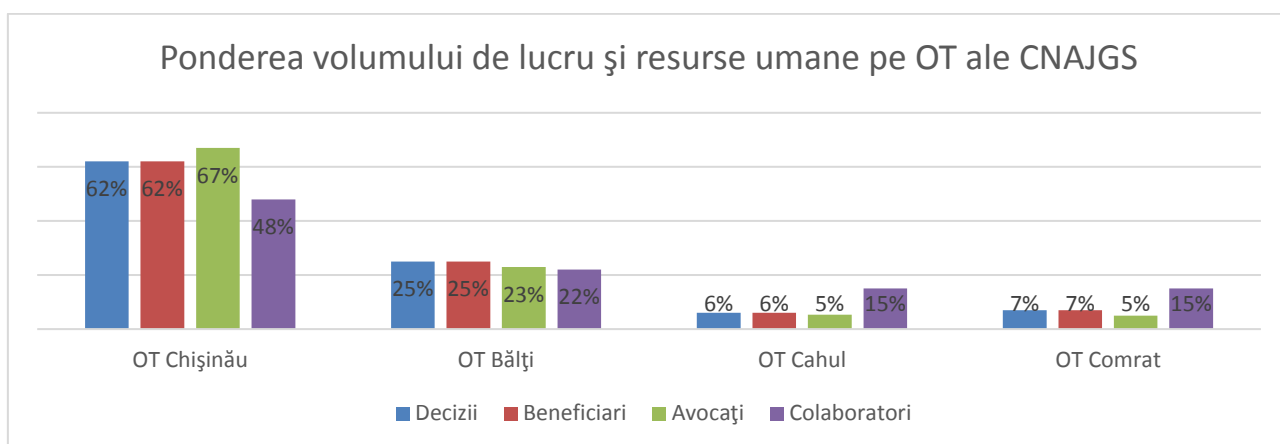
Ca urmare a creșterii volumului de AJGS acordată, a extinderii competențelor CNAJGS, creșterii numărului de beneficiari și prestatorilor de AJGS, precum și diversificarea spectrului de servicii de AJGS prestate, **volumul de lucru în OT ale CNAJGS a crescut considerabil, în raport cu primii ani de activitate.**

În perioada anilor 2009-2018 **volumul a crescut cu aproximativ 147 %** (de la 19 217 decizii de acordare a asistenței juridice garantate de stat până la 49 695 decizii în 2018), însă **personalul OT ale CNAJGS a crescut la număr cu doar 42 %** (de la 19 la 27 unități):

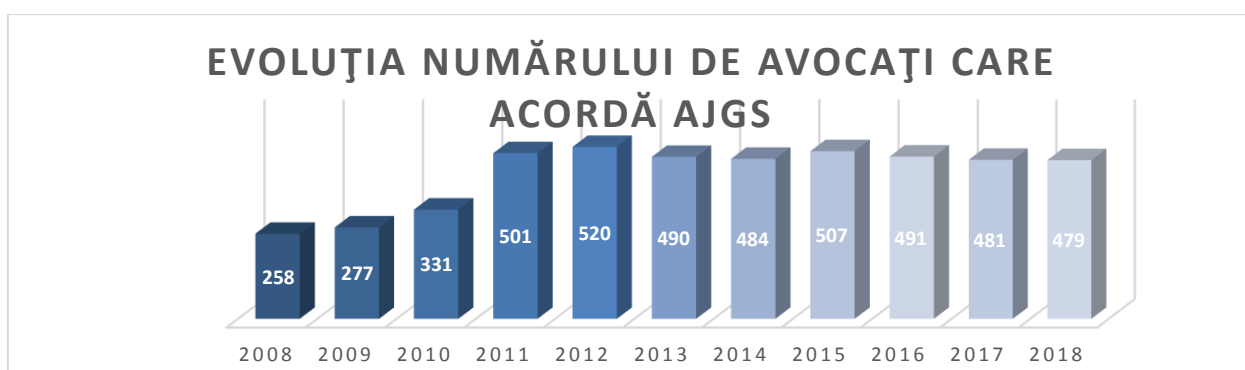
Repartizarea volumului de lucru și resurselor umane între OT ale CNAJGS a avut loc, după cum urmează:

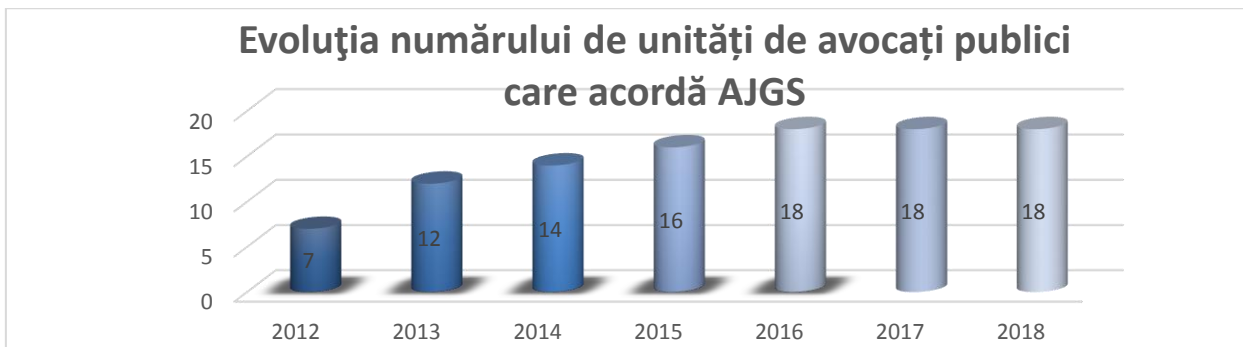
II.II.V. Prestatorii de servicii de asistență juridică garantată de stat.

Pentru acordarea **asistenței juridice calificate** au fost implicați **479 avocați** care acordă asistență juridică calificată garantată de stat, dintre care:

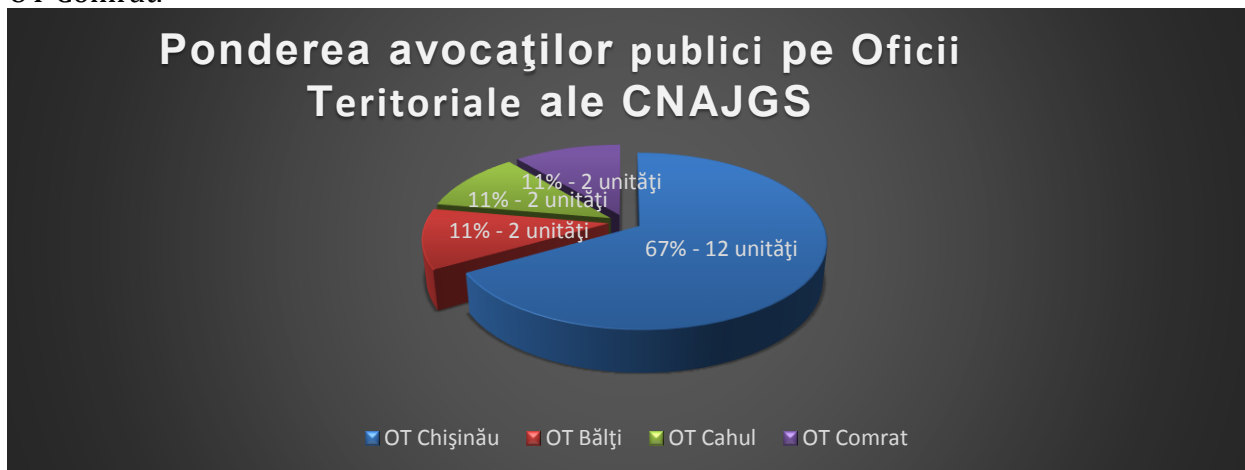
- **13 avocați publici,**
- **35 avocați specializați** în cauzele cu implicarea copiilor,
- **13 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară, apatrizilor și solicitanților de apatrid,
- **9 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate persoanelor cu dizabilități mintale și
- **10 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate victimelor infracțiunilor.

În anul 2018, în sistemul de acordare a AJGS au fost disponibile **18 unități** de avocat publici,

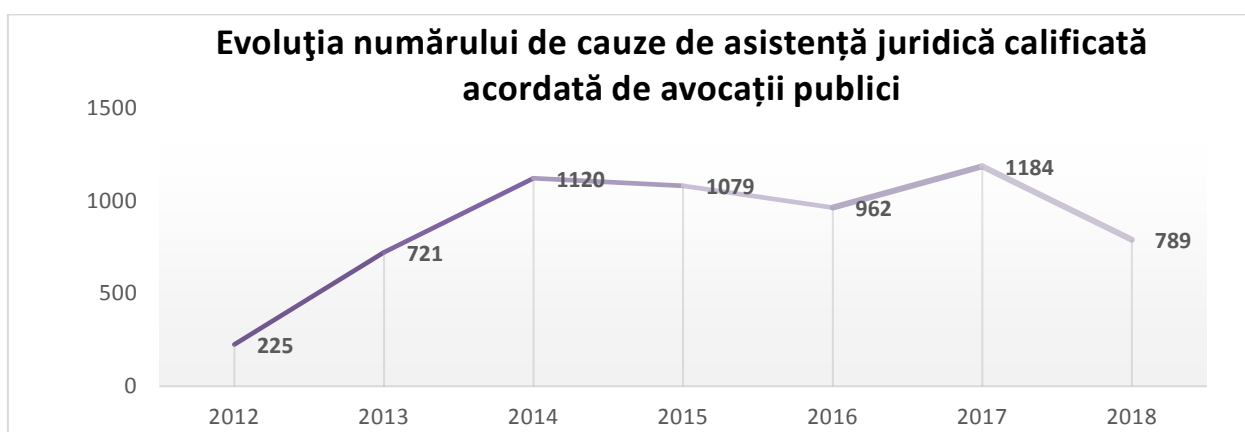

dintre care, 12 în mun. Chișinău și câte 2 unități în raza de activitate a OT Bălți, OT Cahul și OT Comrat.

Efectiv au activat doar **13** avocați publici, rămânând 5 unități vacante.

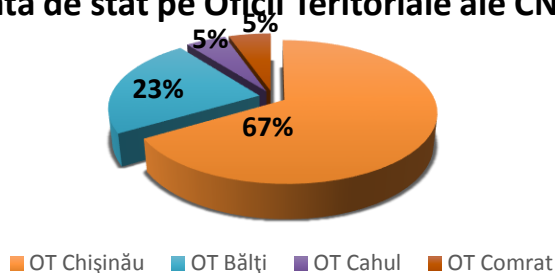
În anul 2018, **avocații publici** au acordat asistență juridică calificată garantată de stat pe un număr de **789 cauze** (dintre care 767 cauze asistență juridică ordinară și 22 cauze de asistență juridică de urgență), iar asistență juridică primară în **3 552 cazuri**.

Numărul mai scăzut de cauze în anul 2018 se datorează și numărului mare de unități vacante de avocați publici înregistrat pe parcursul anului 2018.

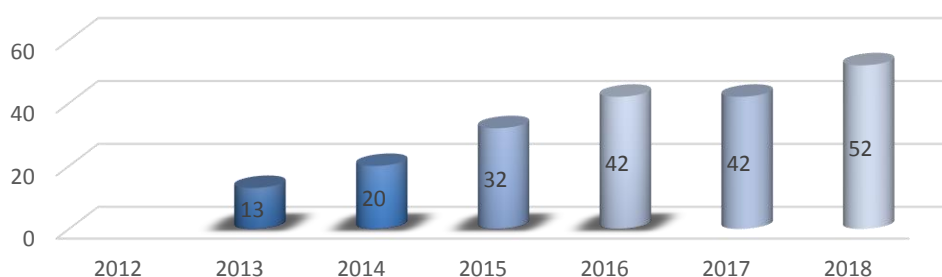
Este de menționat repartizarea geografică neuniformă a numărului de avocați care acordă asistență juridică garantată de stat la cerere, marea majoritate fiind concentrată în Chișinău:

Pondere avocaților care acordă asistență juridică calificată garantată de stat pe Ofiții Teritoriale ale CNAJGS

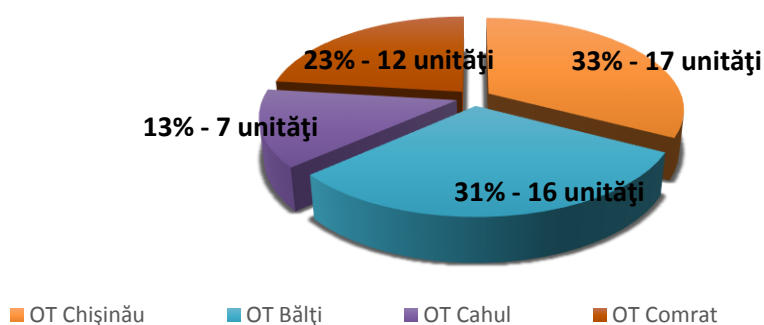
În anul 2018 numărul de unități de para-juriști a fost extins la **52**.

Evoluția numărului de unități de para-juriști

Cel mai mare număr de unități de para-juriști este înregistrat la OT Chișinău (17 unități) și OT Bălți (16 unități).

Pondere unităților de para-juriști pe Ofiții Teritoriale

Din cele **10** unități noi alocate, 8 au fost repartizate Oficiilor teritoriale Comrat și Cahul, având drept scop extinderea rețelei în regiunea de sud a țării, în mod special în UA Găgăuzia. Din păcate, în această regiune nu au putut fi identificați numărul necesar de candidați, la finele anului existând 5 unități vacante.

Necâtând la aceasta, constatăm o tendință pozitivă de extindere anuală a rețelei. În 2014 numărul para-juriștilor a fost de 20 unități, ulterior în 2015 a ajuns la 32, în anul 2016 și 2017 - 42 de unități, iar în anul 2018 a ajuns la cota de **52 unități**, cu o perspectivă reală de extindere a rețelei la 62 de unități în anul 2019.

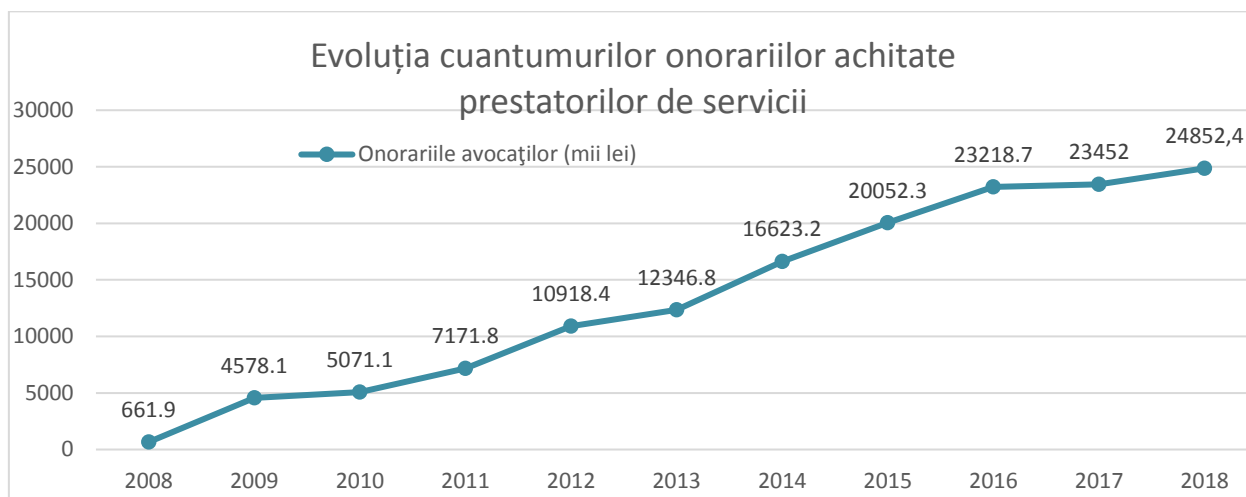
II.II.VI Colaborarea OT ale CNAJGS cu organele de drept.

Colaborarea OT-le ale CNAJGS cu reprezentanții organelor de drept are loc permanent. De activitatea întreprinsă în comun, depinde promptitudinea asistenței juridice acordate, rapiditatea preluării solicitării și asigurării bănuțului, învinuțului, inculpatului în procesul penal cu un apărător în persoana avocaților care acordă AJGS. Remedierea unor neajunsuri sau abateri întâlnite în procesul de colaborare, sunt înlăturate prin organizarea întrunirilor periodice cu reprezentanții organelor de drept și discutarea problemelor în cadrul meselor rotunde. Astfel în anul 2018, coordonatorii OT-lor ale CNAJGS au organizat întruniri cu reprezentanții organelor de poliție, procuraturii, instanțelor de judecată și cu avocații din raioane, în care au fost constatate deficiențe în activitatea OT-ale și identificate soluții în vederea depășirii acestora.

II.II. VII Buget.

Bugetul sistemului asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2018 a constituit **30 milioane** lei. Din volumul total al mijloacelor financiare alocate, circa **24,85 milioane** au fost destinate pentru plata onorariilor avocaților care acordă asistență juridică calificată garantată de stat și **1,30 milioane** lei pentru remunerarea para-juriștilor. În total, pentru remunerarea prestatorilor de servicii, în anul 2018 a fost alocată suma de **26,15 milioane** lei, ceea ce constituie 87 % din bugetul total.

Quantumul onorariilor achitate avocaților pentru serviciile de asistență juridică calificată și para-juriștilor pentru serviciile de asistență juridică primară, indică o ușoară creștere față de anul trecut.

Este cert că, cuantumul onorariilor anuale plătite avocaților a crescut în ultimii ani. Însă, majorarea cuantumului este determinată de creșterea volumului de muncă, dar nu de majorarea tarifelor stabilite în vederea remunerării serviciilor prestate de avocați, tarife care nu au fost revizuite din anul 2008. Totuși, pentru anul 2019 au fost alocate **11,86 milioane** lei suplimentar, destinate pentru plata onorariilor avocaților care acordă asistență juridică calificată garantată de stat, ceea ce a permis majorarea cu **50%** a cuantumului unității convenționale, în baza careia se calculează onorariile avocaților pentru asistența juridică garantată de stat acordată, începând cu 1 martie 2019.

II.III Calitatea serviciilor de AJGS.

Aspectul calității serviciilor de AJGS își păstrează importanța în cadrul determinării priorităților de activitate ale CNAJGS. Pornind de la ideea că, nivelul de calitate al asistenței juridice determină și calitatea actului de justiție, asistența juridică fiind parte integrantă a procesului de înfăptuire a justiției și de la faptul că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, în repetate rânduri că, lipsa asistenței sau o asistență juridică necalitativă (teoretică și iluzorie) pune la dubii procesul echitabil, **asigurarea calității asistenței juridice garantate de stat** reprezintă pentru CNAJGS unul din obiectivele majore în activitatea sa.

Astfel, în viziunea CNAJGS serviciile prestate de subiectele autorizate să acorde asistență juridică garantată de stat trebuie să corespundă bunelor practici profesionale în materie juridică, normelor materiale și procedurale și să rezulte într-o conduită profesională și corectă. Această viziune rezultă din *Conceptului mecanismului de asigurare a calității asistenței juridice garantate de stat*, elaborat și aprobat de către CNAJGS în anul 2009. Conform acestui concept, mecanismul de asigurare a calității asistenței juridice garantate de stat acordate de către avocați se compune din câteva elemente indispensabile:

- a) **admiterea în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat**, în particular criteriile de selectare a avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat;
- b) **instruirea inițială și continuă a avocaților** pentru a desfășura activitatea în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
- c) **ghidurile profesionale de bune practici elaborate pentru avocați**, ceea ce ar permite de a dezvolta bune practici de acordare a asistenței juridice în general și a celei garantate de stat în particular;
- d) **mecanismul de monitorizare a calității**, prin diferite segmente și modalități, mecanisme, inclusiv monitorizarea de către alți avocați (peer review).

Unele elemente ale mecanismului de asigurare a calității au fost puse în aplicare începând anul 2009. În ceea ce privește primele trei componente, în ultimii ani de activitate CNAJGS a înregistrat rezultate remarcabile, reușind să revizuiască criteriile și să îmbunătățească procedura de selectare a avocaților în vederea acordării asistenței juridice calificate garantate de stat, să organizeze un număr impunător de ore de instruire inițială și continuă pentru avocații din sistem, atât de sine stătător, cât și în parteneriate, să elaboreze mai multe ghiduri practice pentru avocați. Însă, fără cel de al patrulea element mecanismul de asigurare a calității asistenței juridice calificate nu își avea finalitatea, or în lipsa unui mecanism de monitorizare este dificil să apreciezi care este situația la moment, respectiv și care sunt necesitățile de îmbunătățire pe viitor. Monitorizarea calității asistenței juridice calificate garantate de stat acordată de către avocați, la fel ca și procesul de selectare și dezvoltare profesională a avocaților sunt orientate spre asigurarea acordării efective și de înaltă calitate a serviciilor de asistență juridică garantată de stat. Astfel, elaborarea mecanismului de monitorizare a calității asistenței juridice garantate de stat a devenit unul dintre obiectivele principale de activitate ale CNAJGS.

Evaluarea calității nu putea fi făcută doar prin prisma rezultatului și opinia beneficiarului, dar și a efortului depus în vederea obținerii unui anumit rezultat, pornind de la faptul că avocatul nu poate spori perspectiva de rezultat, inclusiv judiciară a cazului, deoarece nu

este unicul subiect implicat în proces. Prin urmare, în vederea aprecierii obiective a calității asistenței juridice garantate de stat, în primul rând, urmau a fi elaborate în perspectiva de durată un **set de indicatori de performanță (standarde de calitate)**, pasibili de a fi verificați în mod obiectiv, care ar permite cuantificarea (în limita posibilității) efortului depus de către avocat în apărarea bazată pe interesele beneficiarului. Sistemul de referință și indicatorii trebuia să fie configurat în funcție de normele valabile pentru toți avocații, adoptate de Uniunea Avocaților, după caz, și de interpretarea clară și exigentă a acestor norme, precum și de normele stabilite de către CNAJGS și în contractele avocatului cu Oficiile teritoriale.

Standardele de calitate, conțin un set de recomandări practice pentru acordarea asistenței juridice de către avocat în procesul penal, civil și contravențional, având ca scop îndrumarea avocatului pe parcursul cauzei cu privire la momentele cheie ce urmează a fi respectate pentru a asigura calitatea asistenței juridice acordate, astfel încât asistența juridică să fie reală și efectivă. De asemenea, standardele de calitate conțin prevederi ce se referă la ținerea unui dosar în apărare, care este esențial pentru o asistență calitativă și este una din dovezile principale cu privire la munca avocatului pe cauza respectivă.

Începând cu anul 2015, CNAJGS a aproba cadrul normativ relevant procesului de monitorizare a calității asistenței juridice calificate acordate de către avocați, după cum urmează:

1. Hotărârea nr. 20 din 25 iunie 2015 cu privire la aprobarea Regulamentului privind monitorizarea calității asistenței juridice calificate garantate de stat acordate de către avocați;
2. Hotărârea nr. 27 din 10 iulie 2015: cu privire la aprobarea instrumentelor de monitorizare internă și externă a calității asistenței juridice calificate garantate de stat;
3. Hotărârea nr. 19 din 9 iunie 2015 cu privire la aprobarea standardelor de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat pe **cauzele penale**;
4. Hotărârea nr. 7 din 24.02.2015: aprobarea standardelor de calitate a activității avocaților care acordă AJGS pe **cauzele penale cu implicarea copiilor** în conflict cu legea;
5. Hotărârea nr. 9 din 11.03.2015: cu privire la aprobarea standardelor de calitate a activității avocaților care acordă AJGS pe cauzele penale cu implicarea **copiilor victime ale infracțiunilor**;
6. Hotărârea nr. 10 din 11.03.2015: cu privire la aprobarea standardelor de calitate a activității avocaților care acordă AJGS pe cauzele penale cu implicarea **copiilor martori ale infracțiunilor**;
7. Hotărârea nr. 4 din 10 februarie 2017 cu privire la aprobarea standardelor de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat pe **cauzele civile cu implicarea copiilor**;
8. Hotărârea nr. 5 din 10 februarie 2017 cu privire la aprobarea standardelor de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat pe **cauzele contravenționale cu implicarea copiilor**;
9. Hotărârea nr. 6 din 10 februarie 2017 cu privire la aprobarea instrumentelor de monitorizare externă a calității asistenței juridice calificate garantate de stat care acordă asistență juridică garantată de stat pe cauzele contravenționale și civile cu implicarea copiilor;

10. Hotărârea nr. 15 din 12 iulie 2018 cu privire la aprobarea componenței Comisiei de monitorizare externă a calității asistenței juridice calificate garantate de stat.

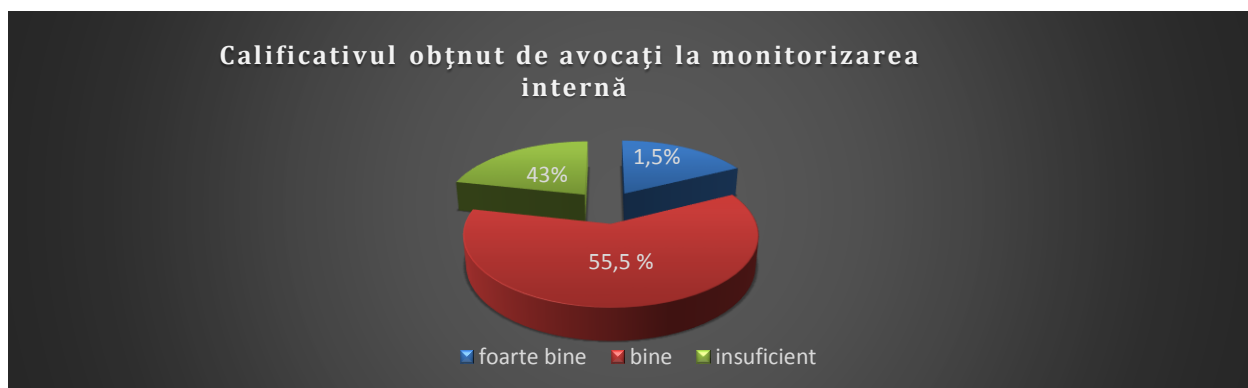
Totodată, sunt elaborate, dar încă neaprobată încă două seturi de standarde:

1. Standardele de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat pe **cauzele cu implicarea persoanelor cu deficiențe psiho și/sau sociale;**
2. Standardele de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat pe **cauzele de azil;**

Regulamentul privind monitorizarea calității asistenței juridice calificate garantate de stat acordată de către avocați stabilește modul de organizare și desfășurare a procesului de monitorizare a calității asistenței juridice calificate garantate de stat acordată de avocați, subiectele autorizate să desfășoare procesul de monitorizare, domeniile supuse monitorizării și utilizarea rezultatelor procesului de monitorizare a calității asistenței juridice calificate garantate de stat. Remarcabil este faptul că, Regulamentul prevede două tipuri de monitorizare: **internă și externă.**

Monitorizarea **internă** are un specific administrativ, fiind monitorizată și evaluată activitatea avocatului din punct de vedere administrativ și de organizare a activității. Procedura constă în verificarea corespunderii activității avocatului cu exigențele instituite de către CNAJGS, ceea ce însumează aspectele tehnice ale activității.

Pe parcursul anului 2018, de către Oficiile teritoriale ale CNAJGS, în ordinea procedurii de **monitorizare internă** au fost monitorizați **144 de avocați** care acordă asistență juridică garantată de stat. Dintre care, **62 avocați** au fost evaluați cu calificativul „foarte bine”, **80 avocați** au fost evaluați cu calificativul „bine”, iar **2 avocați** au fost evaluați cu calificativul „insuficient”

În procesul de monitorizare externă a calității asistenței juridice calificate garantate de stat, se verifică **respectarea de către avocat a standardelor de calitate generale sau cele pentru anumite categorii de cauze** aprobate de CNAJGS, **examinând și strategia de apărare/reprezentare convenită de către avocat cu beneficiarul** de asistență juridică garantată de stat, **calitatea actelor întocmite de către avocat**, precum și aspecte privind respectarea de către avocat a condițiilor contractului de acordare a asistenței juridice garantate de stat încheiat cu Oficiul teritorial al CNAJGS și a cadrului legal ce vizează asistența juridică garantată de stat. Monitorizarea externă este efectuată de către *Comisia de monitorizare externă* a calității asistenței juridice calificate garantate de stat compusă din **6 avocați** selectați în bază de concurs, de către CNAJGS, dintre care 3 avocați care nu

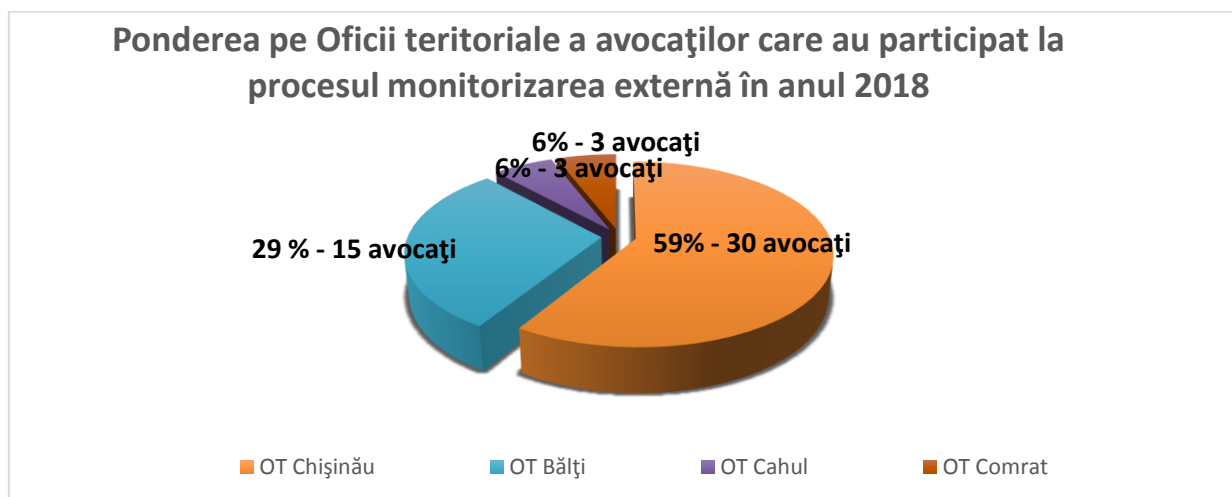
sunt în sistemul de asistență juridică garantată de stat și un reprezentant al Aparatului administrativ al CNAJGS.

Odată cu aprobarea de către CNAJGS a standardelor de calitate, a Regulamentului privind monitorizarea calității asistenței juridice calificate garantate de stat acordate de către avocați și a instrumentelor de monitorizare externă au fost create condițiile necesare pentru monitorizarea propriei zisă a calității asistenței juridice calificate garantate de stat acordate de către avocați, prin intermediul monitorizării externe.

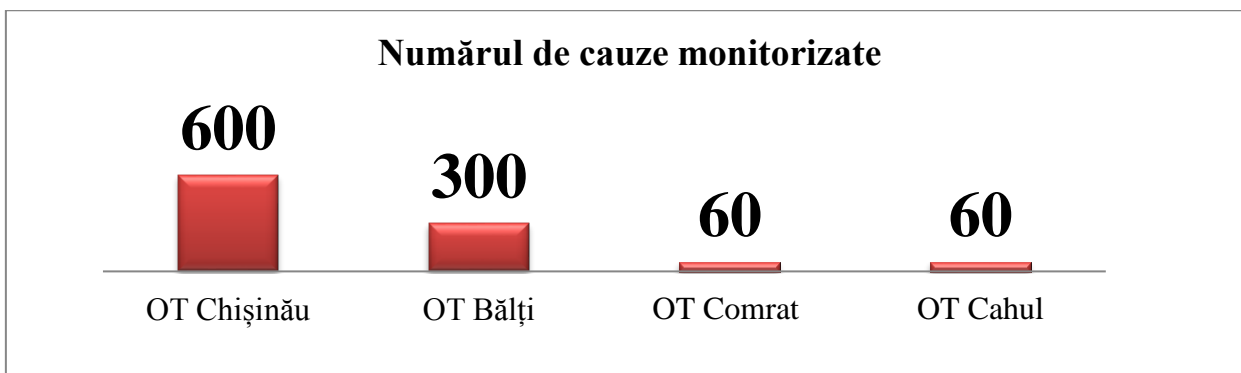
Pentru a face posibilă monitorizarea și evaluarea calității AJGS acordate, în 2015 a fost elaborat, aprobat și testat noul mecanism de monitorizare **externă** a calității AJGS. Desfășurarea monitorizării externe a calității AJGS în 2017 nu a fost posibilă din lipsa resurselor financiare, însă acesta a constituit un obiectiv prioritar al CNAJGS pentru anul 2018, obiectiv care a fost realizat cu succes.

Astfel, în perioada octombrie – noiembrie a anului 2018, de către CNAJGS a fost organizat procesul de **monitorizare externă** a calității asistenței juridice garantate de stat acordate de către avocați. În acest sens, a fost selectată **Comisia de monitorizare externă** a calității asistenței juridice calificate garantate de stat (*în continuare - Comisia de monitorizare externă*), compusă din 6 avocați, dintre care 3 avocați care nu sunt în sistemul de asistență juridică garantată de stat, fiind asistați în activitatea lor de un reprezentant al Aparatului administrativ al CNAJGS.

Membrii comisiei s-au organizat în trei grupuri de monitorizare, care au monitorizat activitatea a **51 avocați** care acordă asistență juridică garantată de stat.

În cadrul monitorizării externe, se examinează, cel puțin 10 dosare în apărare alese aleatoriu de către grupul de monitorizare și 10 dosare în apărare, propuse de către avocatul participant la monitorizare, preluate în ultimele 12 luni de la data monitorizării. Astfel, în total, au fost evaluate **1020 dosare în apărare**.

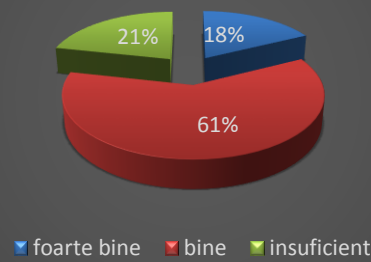

Comisia de monitorizare în procesul monitorizării și-a organizat activitatea, respectând următoarele etape:

- aprobarea de către Comisia de monitorizare a componenței celor trei grupuri de monitorizare, conform criteriului stabilit în Regulament;
- selectarea aleatorie pentru monitorizare a avocaților a căror activitate urmează a fi monitorizată;
- împărțirea în mod proporțional a numărului de avocați selectați aleatoriu pentru monitorizare la cele trei grupuri formate;
- verificarea de către fiecare monitor a lipsei conflictului de interese în legătură cu avocații repartizați pentru monitorizare, cu înlocuirea după caz a avocaților care din anumite motive nu pot fi monitorizați de către monitor;
- selectarea aleatorie a cauzelor ce urmau a fi prezentate de către avocat la solicitarea grupului de monitorizare;
- contactarea avocatului și înștiințarea acestuia despre necesitatea de a prezenta dosarele în apărare până la un anumit termen;
- ridicarea dosarelor în apărare și evaluarea acestora de către grupul de monitorizare;
- desfășurarea interviurilor cu avocații;
- definitivarea Actului de monitorizare externă și prezentarea acestuia spre luare de cunoștință avocatului;
- restituirea dosarelor în apărare avocatului de către grupul de monitorizare;
- elaborarea raportului privind monitorizarea efectuată de către fiecare monitor în parte;
- elaborarea raportului final al grupului de monitorizare;
- elaborarea raportului final consolidat al Comisiei de monitorizare.

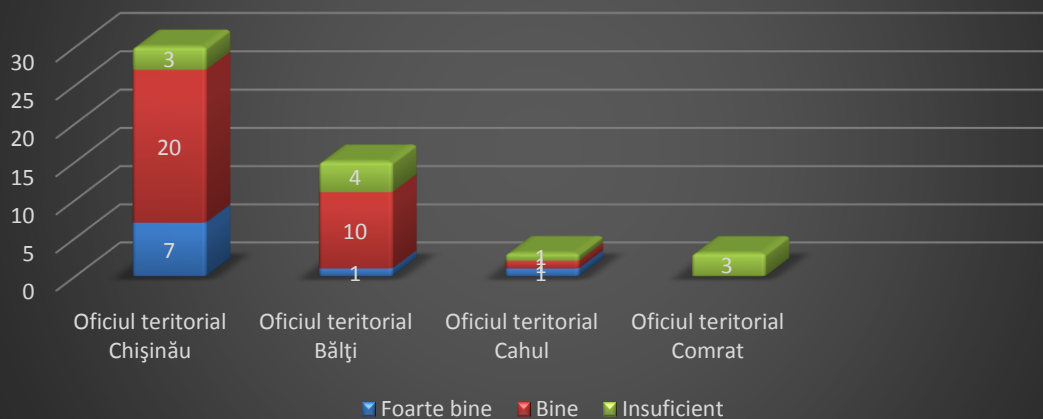
Analiza rezultatelor monitorizării externe reflectă că majoritatea (**61%**) avocaților evaluați au obținut calificativul **bine**, **18%** din avocați au fost apreciați cu calificativul **foarte bine** și **21%** au primit calificativul **insuficient**:

Calificativul obținut de avocați la monitorizarea externă

Prin urmare, din cei **51** de avocați activitatea cărora a fost monitorizată, **31** avocați au fost apreciați cu calificativul **bine**, **9** avocați au obținut calificativul **foarte bine** și **11** avocați au fost apreciați cu calificativul **insuficient**.

Rezultatele monitorizării externe pe Oficii teritoriale

Cea mai mare pondere a rezultatelor nesatisfăcătoare a fost înregistrată de avocații care activează în cadrul jurisdicției OT Comrat.

În cadrul procesului de monitorizare externă au fost constatate un șir de aspect pozitive ale activității avocaților. Totodată, au fost constatate o serie de deficiențe, abateri și practici defectuoase, fiecare din ele fiind aduse la cunoștința avocatului în cadrul interviului, cât și incluse în conținutul actului de monitorizare. Reieșind din deficiențele identificate, Comisia de monitorizare externă a făcut un șir de propuneri ce țin de tematicile pentru instruirea avocaților, îmbunătățirea cadrului normativ care vizează procesul de acordarea a AJGS, stabilirea bunelor practici în rândul avocaților ș.a. Întregul raport de monitorizare externă întocmit de Comisie poate fi găsit pe pagina web a CNAJGS.

Instruirea continuă a avocaților și para-juriștilor reprezintă la fel unul dintre instrumentele de asigurare a calității serviciilor de AJGS.

În anul 2018 avocații care acordă AJGS au beneficiat de sesiuni de instruire organizate în colaborare cu partenerii de dezvoltare ai CNAJGS. Pentru a asigura necesitățile de instruire continuă ale avocaților CNAJGS a considerat oportun de a consulta opinia avocaților, așa încât să poată demonstra o abordare ulterioară coerentă în domeniu. Urmare a

consultărilor și determinării necesităților de instruire, au fost propuse tematicile de instruire continuă a avocaților. Totodată, au fost identificați parteneri, care au acordat suport financiar și logistic la organizarea sesiunilor de instruire, astfel utilizând resurse extra-bugetare la implementarea procesului de instruire.

În parteneriat cu Institutul Național al Justiției (INJ) au fost organizate mai multe sesiuni de instruire, după cum urmează:

- cu tematica "*Dezvoltarea abilităților de comunicare*", la 05 februarie 2018, 02 mai 2018 și 26 septembrie 2018, la care au participat 53 avocați;
- cu tematica "*Acordarea asistenței juridice garantate de stat victimelor infracțiunii*" la 06 februarie 2018, 03 mai 2018 și 25 septembrie 2018, la care au participat 63 avocați;
- cu tematica "*Dosarul avocatului în apărare*", la 07 februarie 2018, 04 mai 2018 și 27 septembrie 2018 la care au participat 70 avocați.

La data de 20 aprilie și 02 octombrie 2018 au fost organizate 2 ateliere de instruire, cu tematica "*Aspecte practice privind acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat acordate pe cauze de azil*" organizate în parteneriat cu UNHCR, Centrul de Drept al Avocaților și Biroul Migrațiune și Azil. La aceste ateliere au participat 43 avocați.

În perioada 11 iulie și 25-26 iulie 2018, au fost desfășurate 2 ateliere de instruire în parteneriat cu Institutul de Reforme Penale și PNUD Moldova cu tematica "*Mecanismul de asigurare a calității asistenței juridice garantate de stat în cauzele cu implicarea persoanelor cu dezabilități intelectuale și psihosociale*", la aceste ateliere au participat 20 de avocați;

În perioada 20-21 octombrie 2018 în parteneriat și cu suportul Organizației Internaționale pentru Migrație, a fost desfășurat atelierul de instruire "*Prestarea serviciilor juridice garantate de stat pentru victimele și potențialele victime ale traficului de ființe umane: noi tendințe și provocări*" la acest atelier au participat 26 avocați;

În perioada 17-18 decembrie 2018, a avut loc seminarele cu tematica "*Acordarea asistenței juridice calificate, determinarea strategiilor de caz pentru protecția victimelor violenței sexuale și a celei bazate pe stereotipuri de gen*". Atelierul a instruit 40 avocați. Acest atelier s-a desfășurat în colaborare cu Uniunea Avocaților și Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului.

În contextul proiectului "*Comunități abilitate juridic și dezvoltarea rețelei de para-juriști ai ANPM*", implementat de către Asociația Națională a Para-juriștilor din Moldova cu susținerea Fundației Soros-Moldova și în parteneriat cu CNAJGS, au fost organizate mai multe instruirii destinate para-juriștilor. În perioada 22-24 iunie 2018 s-a desfășurat un curs de instruire continuă pe diferite tematici juridice, la care au participat 32 de para-juriști, iar în perioada 29-30 septembrie 2018, s-a desfășurat un alt curs de instruire a para-juriștilor în domeniul dezvoltării personale, la care au participat 30 de para-juriști.

III. OBIECTIVE STRATEGICE ȘI PLANUL DE ACȚIUNI PENTRU ANUL 2019.

Prin *Strategia de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2018-2020*, CNAJGS și-a fixat următoarele obiective de dezvoltare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat în anul 2019:

1. Consolidarea capacității CNAJGS și a Oficiilor sale teritoriale de organizare și management a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat:

- a) Revizuirea cadrului normativ-juridic și promovarea modificărilor în legislație în vederea înlăturării lacunelor și coliziilor în procesul de acordare a asistenței juridice garantate de stat, în mod special a celor care vizează condițiile de elibibilitate și comunicare a deciziilor;
- b) Generalizarea practicii de implementare și elaborarea de recomandări în vederea aplicării uniforme a legislației în domeniul asistenței juridice garantate de stat;
- c) Ajustarea schemei de încadrare și de remunerare a personalului Aparatului administrativ și Oficiilor teritoriale ale CNAJGS în contextul extinderii spectrului de servicii de AJGS, instituirea de noi mecanisme și sarcini;
- d) Dezvoltarea capacităților profesionale ale Aparatului administrativ și Oficiilor teritoriale ale CNAJGS în vederea gestiunii eficiente a activităților din sistemul de AJGS;
- e) Monitorizarea activității curente a Oficiilor teritoriale ale CNAJGS și luarea măsurilor instituționale conform competenței în vederea îmbunătățirii;
- f) Colectarea și analiza trimestrială a datelor statistice pentru determinarea necesităților, stabilirea tendințelor și dinamicii în cadrul sistemului, precum și estimarea costurilor de asistență juridică garantată de stat;
- g) Dezvoltarea continuă a sistemului de evidență automatizată a datelor statistice;
- h) Elaborarea și testarea unei platforme electronice unice de transmitere, recepționare și prelucrarea a solicitărilor de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
- i) Asigurarea unei planificări bugetare eficiente a costurilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat;
- j) Conectarea efectivă a Oficiilor teritoriale ale CNAJGS la bazele de date corespunzătoare în vederea verificării informațiilor privind capacitatea de plată a solicitanților de AJGS, conform necesităților;
- k) Dezvoltarea și perfecționarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică;

- l) Elaborarea mecanismului de acordare a asistenței juridice parțial gratuite;
- m) Identificarea unor surse adiționale care vor putea fi utilizate la consolidarea sistemului asistenței juridice garantate de stat;
- n) Mediatizarea sistemului de AJGS, a activităților realizate și rezultatelor obținute;
- o) Elaborarea și implementarea planului anual de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat și determinarea rolurilor și responsabilităților.

Indicatori:

- a) Cadrul legal și secundar privind asistența juridică garantată de stat ajustat periodic și aplicat uniform pe teritoriul Republicii Moldova;
- b) Bunele practici în domeniul AJGS identificate la nivel local de Oficiile teritoriale și incluse în actele normative elaborate de CNAJGS și alte autorități publice;
- c) CNAJGS funcțional și cu o abordare coerentă a domeniului asistenței juridice garantate de stat;
- d) Schema de încadrare și de remunerare a personalului Aparatului administrativ și al Oficiilor Teritoriale ale CNAJGS ajustată;
- e) Angajații din sistemul de AJGS în număr suficient, motivați și calificați să exercite atribuțiile conform fișelor de post;
- f) Capacități consolidate ale CNAJGS și Oficiilor sale teritoriale de colectare, sistematizare și utilizare a datelor statistice în vederea asigurării funcționalității sistemului de asistență juridică garantată de stat;
- g) Sistemului de evidență automatizată a datelor statistice îmbunătățit și dezvoltat;
- h) Necesitățile de asistență juridică garantată de stat estimate și mecanism de planificare a costurilor bugetare funcțional;
- i) Mecanism de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică funcțional și costuri de asistență juridică garantată de stat recuperate;
- p) Oficiilor teritoriale ale CNAJGS conectate la bazele de date în vederea verificării informațiilor privind capacitatea de plată a solicitanților de AJGS;
- q) Mecanism de acordare a asistenței juridice parțial gratuite elaborat și testat;
- r) Resurse adiționale cooptate în vederea asigurării funcționalității și accesibilității sistemului de asistență juridică garantată de stat;
- s) Sistemul de AJGS mediatizat;
- t) Gradul de implementarea Planului de acțiuni evaluat anual.

2. Consolidarea capacității avocaților de acordare a unei asistențe juridice calificate, eficiente și calitative beneficiarilor de AJGS:

- a) Revizuirea cadrului normativ privind mărimea și modul de remunerare a avocaților, inclusiv avocaților publici, pentru serviciile de acordare a asistenței juridice garantate de stat în vederea îmbunătățirii acestora;
- b) Revizuirea rolului și locului avocaților publici în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
- c) Îmbunătățirea cadrului normativ și al practicii, precum și asigurarea transparenței în procesul de selectare a avocaților în vederea acordării asistenței juridice calificate garantate de stat;
- d) Elaborarea și aprobarea standardelor de calitate, care ar putea servi drept repere în procesul de monitorizare externă a calității serviciilor de asistență juridică garantată de stat acordate de către avocați. Elaborarea ghidurilor practice și metodologice pentru avocați;
- e) Contribuirea la instruirea inițială și continuă a persoanelor autorizate să acorde asistență juridică garantată de stat și consolidarea parteneriatelor cu instituțiile

- dotate cu competențe de instruire inițială și continuă (Uniunea avocaților; Institutul Național al Justiției ș.a.);
- f) Examinarea oportunității de extindere a listelor specializate de avocați în anumite categorii de cauze, inclusiv actualizarea permanentă a celor existente;
  - g) Instituționalizarea și implementarea mecanismului de monitorizare externă a calității asistenței juridice garantate de stat;
  - h) Facilitarea elaborării și implementării unor programe conexe, precum asistența juridică holistică, prevenire și dejudiciarizare, litigare strategică, advocacy, abilitarea juridică a populației ș.a.

Indicatori:

- a) Mărimea și modul de remunerare a avocaților pentru serviciile de acordare a asistenței juridice garantate de stat revizuite și îmbunătățite. Avocați motivați să acorde asistență juridică calitativă;
- b) Rolul și locul avocaților publici în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat revizuit și determinat. Rețeaua națională de avocați publici funcțională și eficientă;
- c) Sistem transparent și non-discriminatoriu de admitere în sistemul de AJGS a avocaților în vederea acordării asistenței juridice garantate de stat;
- d) Standarde profesionale de activitate a avocaților elaborate participativ, adoptate și respectate;
- e) Numărul de persoane autorizate să acorde asistență juridică garantată de stat instruite și calitatea programelor de instruire;
- f) Liste de avocați specializați actualizate și după caz noi instituite;
- g) Mecanism de monitorizare externă a calității asistenței juridice garantate de stat instituționalizat și aplicat continuu;
- h) Gradul de satisfacție a beneficiarilor privind calitatea asistenței juridice acordate, inclusiv calitatea serviciilor specializate.

3. Dezvoltarea și consolidarea sistemului de asistență juridică primară garantată de stat:

- a) Dezvoltarea și consolidarea rețelei de para-juriști ca principala formă de acordare a asistenței juridice primare garantate de stat;
- b) Identificarea și implementarea de mecanisme de sensibilizare a administrației publice locale și altor autorități, în vederea sprijinirii și promovării para-juristului în comunitate, a utilității acestuia în comunitate;
- c) Elaborarea unei metodologii unice de identificare a necesității de abilitare juridică a populației într-o anumită localitate;
- d) Extinderea continuă a rețelei de para-juriști în localitățile rurale și urbane din întreaga țară, ținând cont de necesitățile de abilitare juridică;
- e) Definitivarea procesului de recunoaștere a statutului de para-jurist ca profesie oficială în RM;
- f) Susținerea acțiunii de consolidare a statutului de para-jurist prin asocierea profesională;
- g) Revizuirea mecanismului de selectare, contractare și remunerare a para-juriștilor;
- h) Revizuirea mecanismului de instruire inițială și continuă a para-juriștilor;
- i) Revizuirea mecanismului de responsabilizare a para-juriștilor, inclusiv a cadrului normativ cu privire la conflictele de interese și incompatibilități;
- j) Pilotarea mecanismului de acordare a asistenței juridice primare specializate unor anumite categorii defavorizate ale populației prin intermediul para-juriștilor specializați;

- k) Dezvoltarea platformei on-line de acordare a asistenței juridice primare care permite beneficiarilor să-și rezolve problemele de ordin juridic la distanță;
- l) Elaborarea și instituționalizarea mecanismului de acordare a asistenței juridice primare garantate de stat de către asociațiile obștești;
- m) Pilotarea unor noi modele de acordare a asistenței juridice primare garantate de stat, orientate la necesitățile beneficiarilor din categoriile social-vulnerabile;

Indicatori:

- a) Grad avansat de accesibilitate al serviciilor de asistență juridică primară garantată de stat;
- b) Servicii de asistență juridică primară garantată de stat corelate necesităților populației;
- c) Rețeaua națională de para-juriști funcțională și eficientă;
- d) Schema de extindere la nivel național implementată;
- e) Numărul de beneficiari ai asistenței juridice primare;
- f) Procesul de recunoaștere a statutului de para-jurist ca profesie oficială definitivă;
- g) Mecanismului de selectare, contractare și remunerare a para-juriștilor revizuit și îmbunătățit;
- h) Mecanismul de instruire inițială și continuă a para-juriștilor revizuit și îmbunătățit;
- i) Mecanismul de responsabilizare a para-juriștilor, inclusiv a cadrului normativ cu privire la conflictele de interese și incompatibilități revizuit și îmbunătățit;
- j) Platformă on-line de acordare a asistenței juridice primare la distanță dezvoltată;
- k) Mecanism de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești elaborat și instituționalizat;
- l) Noi modele de acordare a asistenței juridice garantate de stat pilotate.

4. Asigurarea transparenței de funcționare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat și a accesului la informație cu caracter juridic și consolidarea parteneriatelor:

- a) Asigurarea transparenței de funcționare a sistemului de asistență juridică garantată de stat prin comunicarea informațiilor relevante prin intermediul mass-media și plasarea permanentă a informației pe pagina web a CNAJGS;
- b) Sensibilizarea comunității juridice și a publicului în general referitor la noutățile, activitățile și rezultatele obținute în sistemul de asistență juridică garantată de stat;
- c) Intensificarea circuitului informațional între CNAJGS, Aparatul administrativ și Oficiile sale teritoriale; CNAJGS și Parlament, Guvern, Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor; CNAJGS și Uniunea Avocaților; CNAJGS și mass-media; CNAJGS, Oficiile sale Teritoriale și actorii justiției: judecători, procurori, ofițeri de urmărire penală; Oficiile teritoriale ale CNAJGS și mass-media locală;
- d) Asigurarea unei colaborări eficiente cu organele de drept în vederea respectării drepturilor și intereselor legitime ale beneficiarilor de asistență juridică garantată de stat;
- e) Consolidarea parteneriatelor cu organizațiile interesate în promovarea accesului la justiție și accesului la informație cu caracter juridic pentru diferite segmente ale populației Republicii Moldova, inclusiv cu parteneri de dezvoltare și organizații din alte state în vederea preluării de bune practici în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
- f) Formarea unor parteneriate durabile cu asociațiile obștești, instituțiile de învățământ și mediul academic în vederea monitorizării și cercetării domeniului

asistenței juridice garantate de stat, promovării accesului la informație cu caracter juridic, precum și cooptării voluntarilor în sistem.

Indicatori:

- a) O mai mare transparență și încredere publică în activitatea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
- b) Rolul CNAJGS în sistemul autorităților publice cu atribuții în sistemul de justiție determinat;
- c) Reprezentanți ai sistemului de justiție și factori de decizie familiarizați și suport sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
- d) Parteneriate consolidate cu actorii din sistemul de justiție, organizații interesate în promovarea accesului la justiție, asociații obștești, instituții de învățământ și mediul academic orientate spre respectarea drepturilor și intereselor legitime ale beneficiarilor de asistență juridică garantată de stat.

Obiectivele operaționale pentru anul 2019 se reflectă în [Planul de acțiuni pentru anul 2019 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2018-2020](#) și altor angajamente ale CNAJGS prevăzute în documentele de politici ale Republicii Moldova (se anexează la prezentul raport).

Anexă:

- 1. Strategia de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2018-2020;
- 2. Planul de acțiuni pentru anul 2018 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2018-2020;
- 3. Planul de acțiuni pentru anul 2019 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2018-2020.